

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รายงานการวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับ
จากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตกรุงเทพมหานคร

THE BEHAVIOR OF MEDIA OPENNESS AND ETHIC USE IN ROUTINE
LIFE OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK

อิสรากรณ์ ลาดละคร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2552

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับ จากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ” สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งสำหรับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อติศักดิ์ จันทรประภาเลิศ ที่กรุณาให้ คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำการวิจัยครั้งนี้ แล ขอขอบคุณบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีปทุมทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานด้านต่าง ๆ จนทำให้ งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือและความมีน้ำใจของผู้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นและที่สำคัญ ที่สุดขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและมอบทุนอุดหนุนวิจัยใน ครั้งนี้

อิสราภรณ์ ภาตละคร

กรกฎาคม 2554

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

หัวข้อวิจัย : พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย : นางสาวอิสราภรณ์ ลาตละคร
หน่วยงาน : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ” ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาชนิดของสื่อที่ใช้เผยแพร่ธรรมะที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเปิดรับ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและเปิดรับสาร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติ ภายหลังได้รับการถ่ายทอด และเพื่อศึกษาผลที่ได้จากการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครสังกัด สพฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน และ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,200 คน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ไคสแควร์ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลงานวิจัยพบว่าสถานภาพปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมี อายุ 17 ปี มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 34.6 และสาขาที่เรียน คือ วิทย์ – คณิต ด้านสถานภาพของบิดามารดาคือ อยู่ด้วยกัน ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 10,001- 20,000 บาท ด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะจะมีความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะ นานๆ ครั้ง ได้แก่ ทางโทรทัศน์ ทางวิทยุ ทางหนังสือพิมพ์ ทางนิตยสาร ทางวารสาร แผ่นพับ ทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑู / มารดา ญาติ / พี่น้อง เพื่อน ทางอินเทอร์เน็ต คือ นาน ๆ ครั้ง และมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง ได้แก่ทางโทรทัศน์ ทางวิทยุ ทางหนังสือพิมพ์ ทางนิตยสาร ทางวารสารแผ่นพับ ทางอินเทอร์เน็ต ส่วนช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะจะแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับความสะดวก ในการเข้าถึงข้อมูล โดยด้านความรู้ในสารธรรมะ นั้นจะมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมะ อริยสัจสี่ อริยมรรค 8 ประการ ข้อบัญญัติในศีล 5 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ในส่วนของการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คือ หลักของความสะอาด ซึ่งอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การอาบน้ำทุกเช้า และเย็น ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

การทดสอบสมมุติฐานพบว่า คุณลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างกัน ชนิดของสื่อในการเผยแพร่ธรรมะที่แตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างกัน และวิธีการถ่ายทอดสารธรรมะแตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอดไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การเปิดรับสื่อสารธรรมะ , สารธรรมะ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

Research Title : The Behavior of Media Openness and Ethic Use in Routine Life of High School Students in Bangkok.

Name of Researcher : Ms. Issaraporn Ladlakorn

Name of Institution : Business Administration Sripatum University

Year of Publication : B.E. 2554

ABSTRACT

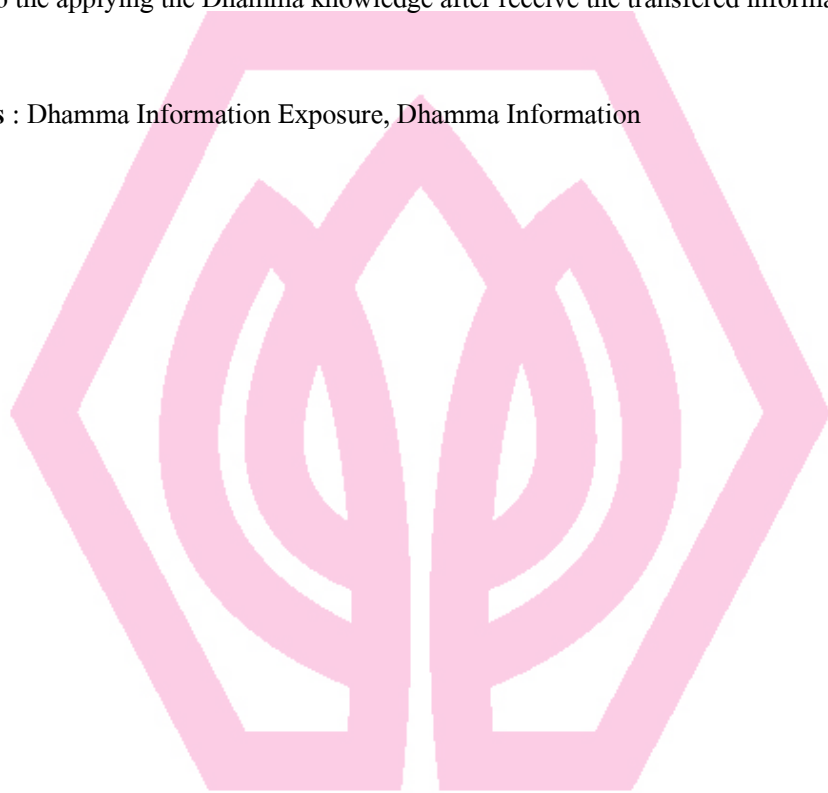
This study of “Media Exposure Behavior in applying Dhamma Information in Daily Life and Effect of Dhamma News Exposure in High School Students in Bangkok” aims to study type of media used in Dhamma dissemination exposed to high school students in order to study media and information exposure, to determine relationship between demography and media exposure of high school students and the application of obtained Dhamma knowledge in their daily life after being transferred such knowledge, as well as to study the result of applying Dhamma information to high school students’ daily life. Samples used in this study are 1,200 of high school students in Bangkok, under the Office of Basic Education Commission (OBEC) both from private high schools and high schools under Bangkok Metropolitan Administration. Research instrument utilized in data collection is questionnaire. Statistics applied in data analysis are percentage, average, and standard deviation. Relationship is tested by using chi-square at the level of confidence of 95% with not exceeding 5% error. The statistical computer program is used for social research.

Research findings reveal following in formation of the subjects. In term of current status, most of the subjects are female with the age of 17 years old and have an education level of grade 11, which equals to 34.6%, and the field of study is Science- Mathematics. In term of parents’ status, their parents live together. In term of income, average family income is 10,001- 20,000 Baht. In term of Dhamma information and media exposure, the frequency of Dhamma information and media exposure is seldom through television, radio, newspaper, magazine, journal, brochure, person such as monk, mother/father, relative/brother-sister, friend, and internet; Dhamma media exposure duration is less than 10 minutes/time through television, radio, newspaper, magazine, journal, brochure, and internet; Dhamma media exposure time is different depending on the convenient in data access. In term of knowledge in Dhamma information, general knowledge concerning to Dhamma, 4 Noble Truth, Eighthfold Noble Path, the Five Precepts is mostly in high level. In term of applying knowledge from Dhamma information in daily life,

principle of cleanliness is in high level in which taking a bath every morning and evening is in the most highest level.

Hypothesis test reveals that different demography is related to different media exposure behavior of high school students. Different type of media used in Dhamma dissemination is related to different media exposure behavior of high school students. Different method to transfer Dhamma message is related to the applying the Dhamma knowledge after receive the transferred information indifferently.

Key words : Dhamma Information Exposure, Dhamma Information

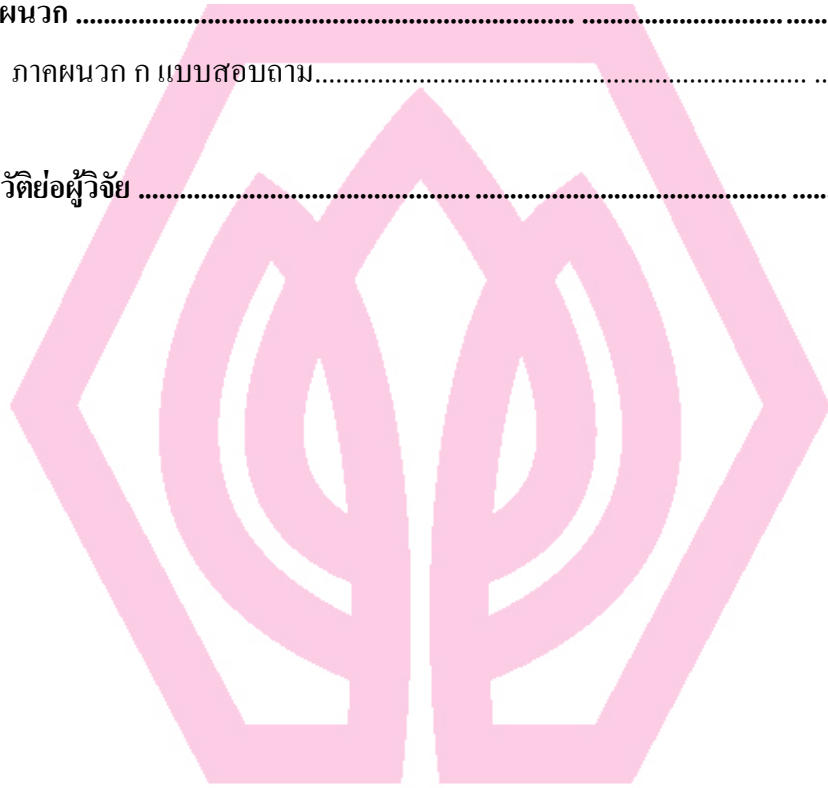
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
3	คำถามการวิจัย.....	5
4	สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
5	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
6	นิยามศัพท์.....	6
7	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
1	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
2	ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3	ระเบียบวิธีการวิจัย	20
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	20
2	ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	22
3	เครื่องมือการวิจัย	22
4	การรวบรวมข้อมูล	23
5	การวิเคราะห์ข้อมูล	24
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	25
1	การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา.....	25
2	การวิเคราะห์เชิงอนุมาน.....	55
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
1	สรุปผลการวิจัย	114
2	อภิปรายผล	120
3	ข้อเสนอแนะ	123

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	130
ประวัติย่อผู้วิจัย	142

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3-1	แสดงจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แยกตามระดับชั้นประจำปีการศึกษา 2551.....	20
3-2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม.....	21
4-1	แสดงจำนวนร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	25
4-2	แสดงจำนวนร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	26
4-3	แสดงจำนวนร้อยละของระดับการศึกษา.....	26
4-4	แสดงจำนวนร้อยละของสาขาวิชาที่เรียน.....	26
4-5	แสดงจำนวนร้อยละของสถานภาพของบิดามารดา.....	27
4-6	แสดงจำนวนร้อยละของการเสียชีวิตของบิดามารดา.....	27
4-7	แสดงจำนวนร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	27
4-8	แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสารธรรมะทางโทรทัศน์.....	28
4-9	แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางโทรทัศน์.....	28
4-10	แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางโทรทัศน์.....	29
4-11	แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวิทยุ.....	29
4-12	แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางวิทยุ.....	30
4-13	แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวิทยุ.....	30
4-14	แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสารธรรมะทางหนังสือพิมพ์.....	31
4-15	แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางหนังสือพิมพ์.....	31
4-16	แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางหนังสือพิมพ์.....	31
4-17	แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสารธรรมะทางนิตยสาร.....	32
4-18	แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางนิตยสาร.....	32
4-19	แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางนิตยสาร.....	33
4-20	แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวารสารแผ่นพับ.....	33
4-21	แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางวารสารแผ่นพับ.....	34
4-22	แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวารสารแผ่นพับ.....	34
4-23	แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสารธรรมะทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิดา/มารดา ญาติ/พี่น้อง เพื่อน.....	35

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-24	แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูการ ญาติ/พี่น้อง เพื่อน.....	35
4-25	แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูการ ญาติ/พี่น้อง เพื่อน.....	36
4-26	แสดงจำนวนร้อยละของความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางอินเทอร์เน็ต (Internet).....	36
4-27	แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางอินเทอร์เน็ต (Internet).....	37
4-28	แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางอินเทอร์เน็ต (Internet).....	37
4-29	แสดงระดับค่าเฉลี่ยรวมและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของประเภทของสื่อธรรมะต่าง ๆ ที่ทำให้ท่านเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา หรือมีความน่าเชื่อถือต่อคำสั่งสอน.....	38
4-30	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางโทรทัศน์..	38
4-31	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางวิทยุ.....	39
4-32	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางสิ่งพิมพ์	39
4-33	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางสื่อบุคคล...	40
4-34	แสดงระดับค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางสื่ออื่น ๆ...	41
4-35	แสดงจำนวนร้อยละความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารธรรมะ.....	42
4-36	แสดงจำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับอริยะสัจสี่.....	43
4-37	แสดงจำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับอริยมรรค 8 ประการ.....	44
4-38	แสดงจำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติในศีล 5.....	45
4-39	แสดงระดับค่าเฉลี่ยรวมและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน.....	46
4-40	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความขยัน.....	47
4-41	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความประหยัด.....	48
4-42	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความซื่อสัตย์.....	49
4-43	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความมีวินัย.....	50

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-44	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันในด้านหลักของความสุภาพ.....	51
4-45	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันในด้านหลักของความสะอาด.....	52
4-46	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันในด้านหลักของความสามัคคี.....	53
4-47	แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันในด้านหลักของความน้ำใจ.....	54
4-48	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์.....	55
4-49	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ.....	55
4-50	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์.....	56
4-51	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร.....	56
4-52	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ.....	57
4-53	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล.....	57
4-54	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต.....	58
4-55	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์.....	58
4-56	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ.....	59
4-57	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์.....	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-114	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่อบุคคลและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร.....	88
4-115	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่อบุคคลและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ.....	88
4-116	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่อบุคคลและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล.....	89
4-117	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่อบุคคลและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต.....	89
4-118	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่ออื่นๆและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์.....	90
4-119	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่ออื่นๆและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ.....	90
4-120	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่ออื่นๆและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์.....	91
4-121	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่ออื่นๆและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร.....	91
4-122	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่ออื่นๆและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ.....	92
4-123	แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ และพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล	92
4-124	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากสื่ออื่นๆและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต.....	93
4-125	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากโทรทัศน์และการนำความรู้ที่ได้จากสาระธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน.....	93
4-126	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากโทรทัศน์และการนำความรู้ที่ได้จากสาระธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด.....	94
4-127	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาระธรรมะจากโทรทัศน์และการนำความรู้ที่ได้จากสาระธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-156	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อบุคคลและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมมีน้ำใจ.....	109
4-157	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมขยัน.....	109
4-158	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมประหยัด.....	110
4-159	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมซื่อสัตย์.....	110
4-160	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมมีวินัย.....	111
4-161	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมสุภาพ.....	111
4-162	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมสะอาด.....	112
4-163	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมสามัคคี.....	112
4-164	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไป ใช้ในการชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมมีน้ำใจ.....	113

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบันอย่างเด่นชัดถึงขั้นไม่ได้ว่า ปัจจุบัน เทคโนโลยี ช่วยทำให้มนุษย์เกิดความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการเดินทาง การสื่อสาร ซึ่งส่งผลทำให้ในแต่ละวันมนุษย์สามารถทำงานได้มากขึ้น ใช้ชีวิตได้ยาวนานขึ้น แต่มีเวลาพักผ่อนน้อยลง อันเนื่องมาจาก การแข่งขันในการดำเนินชีวิตทางด้านการงานเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น การใช้ชีวิตท่ามกลางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและก้าวหน้านี้เอง ส่งผลอย่างยิ่งต่อวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะสังคมคนเมือง ซึ่งจากความก้าวหน้าและการแข่งขันในการดำเนินชีวิตดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเครียดหรือไม่มีเวลาดูแลครอบครัว หรือคนใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะต้องถูกพัฒนาและเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

ระบบการศึกษาในปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะและความรู้ด้านวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ แต่การให้ความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยการนำธรรมะเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนนั้น ถึงแม้จะทำมาอย่างยาวนาน แต่จากข่าวสารที่ประชาชนทั่วไปได้รับในปัจจุบันต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ปัจจุบันเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้ความสำคัญกับธรรมะน้อยลง แต่ให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศและความเจริญทางด้านวัตถุเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลต่อเนื่องต่อพฤติกรรมของเยาวชนของชาติ และเมื่อเยาวชนเหล่านั้นได้เข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ก็จะนำพฤติกรรมดังกล่าวติดตัวมาด้วย และจะส่งผลต่ออนาคตของชาติ

ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในปัจจุบัน จะควบคู่ไปกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวนอกจากจะช่วยทำให้ชีวิตสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ส่งผลให้เยาวชนขาดจริยธรรมหรือเกิดปัญหาด้านจริยธรรมเกิดขึ้นได้ โดยจริยธรรม (Ethics) หมายถึง ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องที่เป็นตัวแทนศีลธรรมที่เป็นอิสระในการเลือกที่จะชักนำพฤติกรรมบุคคล

เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศ [Information Technology (IT)] และระบบสารสนเทศ [Information Systems (IS)] ทำให้เกิดปัญหาความแตกต่างกันระหว่างบุคคลและสังคม เพราะทั้งสองสิ่งนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ในบางครั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมนำมาซึ่งสิ่งที่เรียกว่าความรับผิดชอบต่อสังคม แต่อย่างไรก็ตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ใหม่ ๆ สามารถทำให้เกิดการกระจายอำนาจให้องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้อื่นหรือของกลุ่มแข่งขัน การตกงาน การประกอบอาชญากรรมข้อมูล ตลอดจนการเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นต้น เทคโนโลยี

สารสนเทศ [Information Technology (IT) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) มีอิทธิพลอย่างมากในเรื่องการกระจายอำนาจ ทรัพย์สิน สิทธิ และความรับผิดชอบ (Obligation) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ทำให้เกิดผู้แพ้ ผู้ชนะ ผู้ได้ประโยชน์ จากภาวะเช่นนี้ทำให้เกิดการกระทำที่เป็นความรับผิดชอบด้านจริยธรรมและด้านสังคมขึ้น จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ปัญหาของสังคมไทยซึ่งทวีความรุนแรง และมีความหลากหลายมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา สาเหตุแห่งปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อม และเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไร้พรมแดน และปัญหาสังคมหลายด้านยังรุ่มลุ่มคุกคามเด็กเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเดิม ขาดระเบียบวินัย ซึ่งทำให้ภูมิคุ้มกันของเด็กเยาวชนนักเรียน นักศึกษา ที่จะต้านทานกับสภาพปัญหาแวดล้อม ต้องขาดความมั่นคงจนเกิดปัญหาต่างๆ ของสังคมตามมา เช่น ปัญหา การก่อเหตุทะเลาะวิวาท ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและปัญหาอาชญากรรม

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาด้านเยาวชน จึงได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขโดย 8 คุณธรรมพื้นฐานประกอบด้วย

1. **ขยัน** คือ ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกต้อง ใฝ่หาความรู้ ความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักรงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง
2. **ประหยัด** คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบุญชียารับ – ราช่าย ของตนเองอยู่เสมอ
3. **ซื่อสัตย์** คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกสำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่เล่น่หักกลศโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รั้บรู้หน้าที่ของตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง
4. **มีวินัย** คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม
5. **สุภาพ** คือ ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้ง โดยวาจาและท่าทางเป็นผู้มีมารยาทดีงามวางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

6. **สะอาด** คือ ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีกลฝังใจไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจและสภาพแวดล้อม มีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

7. **สามัคคี** คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

8. **มีน้ำใจ** คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญาลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

จากนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา 8 คุณธรรมพื้นฐานข้างต้น สถาบันการศึกษาจึงควรเร่งรัดนำไปปลูกฝังคุณธรรมพัฒนา ให้กับเยาวชนของชาติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ก้าวสู่สังคมคุณธรรมนำความรู้ โดยขอความร่วมมือจากสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จนั้นทุกฝ่ายจะต้องมีความตั้งใจ และลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ผู้ใหญ่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน พ่อแม่ต้องดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างใกล้ชิด ครูต้องมีจิตสำนึก และวิญญานของความเป็นครูเพิ่มขึ้น ภาครัฐและเอกชน องค์กรศาสนา และสื่อมวลชน ต้องตื่นตัว กระตือรือร้น และผนึกกำลังเพื่อการพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าอย่างมั่นคงอย่างน้อยที่สุดทุกคนควรทำงานให้เต็มกำลัง เต็มความสามารถ และเต็มเวลาด้วย 8 คุณธรรมพื้นฐานคือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจหากเกิดขึ้นกับครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน สถาบัน ตลอดจนประเทศไทยแล้ว โดยเฉพาะประเทศไทยนั้นก็จะพ้นวิกฤติทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม พัฒนาชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมคุณธรรมนำความรู้ ชีวิตของคนในชาติ คงจะดีกว่าเดิม สังคมไทยจะสงบสุขกว่านี้ ประเทศไทยก็คงเป็นไทยอยู่ตลอดไป มีการพัฒนาอย่างรุดหน้าไม่ด้อยกว่าประเทศใดในโลกนี้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างแน่นอน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมในการเปิดธรรมะผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ไปประกอบการนำเสนอแนวทางในการค้นหาวิธีการหรือตัวกลางทางสื่อต่าง ๆ เพื่อส่งข้อมูลด้านธรรมะสู่เยาวชนของชาติให้มากยิ่งขึ้น และ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน โดยเฉพาะสื่อสาธารณะต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนการด้านการสื่อสาร ในการที่จะสอดแทรกเนื้อหาด้านธรรมะ คุณธรรม และจริยธรรมในเกิดขึ้นกับเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ลักษณะทางประชากร

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา (ชั้นปี)
- สถานภาพของครอบครัว
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
- สาขาวิชาที่เรียน

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

- จำนวนสื่อ
- ประเภทสื่อ
- วิธีการถ่ายทอด
- ระยะเวลาการรับสื่อ
- ความเชื่อถือในธรรมชาติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ความถี่ในการเปิดรับ
- ช่วงเวลาของการเปิดรับ

ตัวแปรตาม

การนำความรู้สารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- หลักธรรมแห่งอริยสัจสี่
- หลักธรรมแห่งอริยมรรค 8
- หลักธรรมะปฏิบัติแห่งศีล 5

การเปิดรับสารธรรมะ

- ความรู้ทั่วไปทางศาสนา
- อริยสัจสี่   - อริยมรรค 8
- ศีล 5

ความพึงพอใจ
ต่อการเผยแพร่

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาชนิดของสื่อที่ใช้เผยแพร่ธรรมะที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเปิดรับ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และเปิดรับสารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอด
4. เพื่อศึกษาผลที่ได้จากการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะทางประชากรของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลต่อการเปิดรับสารธรรมะจากสื่อต่าง ๆ หรือไม่
2. ชนิดของสื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเปิดรับมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเปิดรับสารธรรมะหรือไม่
3. วิธีในการถ่ายทอดสารธรรมะต่าง ๆ มีผลต่อการนำความรู้ด้านธรรมะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

4. สมมุติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ชนิดของสื่อในการเผยแพร่ธรรมะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. วิธีการถ่ายทอดสารธรรมะมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอด

5.ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการเก็บข้อมูล โดยจะเก็บตัวอย่างจากประชากรที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อจำกัดการวิจัย (Limitation of Study)

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการเก็บข้อมูลโดยจะเก็บตัวอย่างจากประชากรที่เป็นนักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัด สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน และโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาในการทำวิจัย

ระยะเวลาในการทำวิจัย 1 ปี

ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา คือ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ

- 1.1. ลักษณะทางประชากร
- 1.2 พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ
- 1.3 การเปิดรับสารธรรมะ

2. ตัวแปรตาม

- 2.1 การนำความรู้สารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

6.นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการถ่ายทอดธรรมะ ในลักษณะความพึงพอใจหรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเนื้อหาที่เกี่ยวกับ อริยสัจสี่ อริยมรรค 8 ประการศีล 5

ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา (ชั้นปี) สถานภาพของครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว สาขาวิชาที่เรียน

วิธีการถ่ายทอดธรรมะ หมายถึง การถ่ายทอดเนื้อหาธรรมะของพระสงฆ์ โดยการเทศนา การยกอุทาหรณ์จากชีวิตจริง และแนะนำการปฏิบัติ การบรรยายของวิทยากรหรืออนุศาสนาจารย์ ตลอดจนวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาธรรมะผ่านสื่อ

การเปิดรับสาร หมายถึง การเลือกเปิดรับ เลือกรับรู้ เลือกจดจำเนื้อหาของประเภทธรรมะ
พฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ หมายถึง ความถี่ในการเปิดรับสื่อ ระยะเวลา ช่วงเวลารวมไปถึง
 ประเภทสื่อและจำนวนสื่อที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดรับ

ความรู้ด้านธรรมะ หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับ อริยสัจสี่ อริยมรรค 8 ประการ ศีล 5

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หมายถึง การพัฒนาจิตใจ โดยเน้นทางศีลธรรม เพื่อปรับปรุง
 เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านทอดไปปฏิบัติ หมายถึง การแสดงออกทั้งทางความคิด และ
 การกระทำ ได้แก่ การคิดดี ทำดี ลด ละ เลิกความเห็นแก่ตัว ไม่เบียดเบียนให้ผู้อื่นให้เดือดร้อน ซึ่งส่งผล
 ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ตั้งแต่ ม. 4 ถึง ม. 5 ในโรงเรียนสังกัด สพฐ และ โรงเรียนเอกชน

7.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบสื่อที่ใช้เผยแพร่ธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อให้ทราบพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ และเปิดรับสารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน
 ปลาย
3. เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ
 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อของ
 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอด
5. เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้จากการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย
6. เพื่อพัฒนาช่องทางการเปิดรับสื่อและสารธรรมะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของ
 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาถึงพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ และการนำสารธรรมะไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครและนำแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวความคิด ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ
  - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรร
  - 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
  - 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา
2. ผลการวิจัยเกี่ยวข้อง

1.แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ

ข่าวสารเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ซึ่งเหตุผลก็คือมนุษย์เป็น สัตว์สังคมจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน ซึ่งข่าวสารนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการตัดสินใจของ มนุษย์ โดยเฉพาะเมื่อมนุษย์เกิดปัญหาและเกิดความไม่แน่ใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งข่าวสารจะมีความสำคัญ ยิ่งต่อมนุษย์เพิ่มมากขึ้น (Charles K Alkin 1973) กล่าวว่ “บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากจะมีหูตาที่ กว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนทันสมัย ทนต่อเหตุการณ์กว่าบุคคลที่ เปิดรับข่าวสารน้อย”

ความหมายของการเปิดรับสื่อ

Rogers and Svenning (1969) ให้ความหมายว่าสื่อมวลชนครอบคลุมถึงสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์ ดัชนีในการจัดการเปิดรับสื่อมวลชนประกอบด้วยจำนวน รายการวิทยุ วิทยุที่รับฟังต่อสัปดาห์ ภาพยนตร์ที่ดูต่อปีและอื่นๆ Backer (1992) ได้ให้ความหมายของ การเปิดรับสื่อไว้ดังนี้

1.การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) คือ บุคคลจะแสวงหาความรู้เพื่อต้องการให้มีความ คล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่วไป

2.การเปิดรับข้อมูล(Information receptivity) คือ บุคคลจะเปิดรับสื่อเพื่อต้องการทราบข้อมูล ที่ตนสนใจอยากรู้ เช่น การเปิดดูโทรทัศน์เฉพาะเรื่องหรือรายการที่น่าสนใจหรือมีผู้แนะนำ

3. การเปิดรับประสบการณ์ (Experience receptivity) คือ บุคคลที่จะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

ดังนั้นสรุปได้ว่า การเปิดรับสื่อมวลชน หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับ ระยะเวลา ช่วงเวลา รวมไปถึงจำนวนสื่อมวลชนที่ใช้ในการเปิดรับสื่อสารด้วย

แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลมีการเลือกรับสื่อ เกิดจากปัจจัยพื้นฐานหลายประการ ดังนี้

1. ความเหงา เป็นเหตุทางจิตวิทยาที่ว่าปกติคนเราไม่ชอบจะอยู่ตามลำพังเนื่องจากเกิดความรู้สึกสับสนวิตกกังวล หวาดกลัว และการเมินเฉยจากสังคม จึงชอบหรือพยายามที่จะรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้อื่นเท่าที่โอกาสจะอำนวยได้ เมื่อไม่สามารถที่จะติดต่อสังสรรค์กับบุคคลได้โดยตรง สิ่งที่ดีที่สุดก็คือการอยู่กับสื่อต่างๆที่ใช้ในการสื่อสาร

2. ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ดังนั้นสื่อมวลชนจึงถือเอาความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอข่าวสาร ปกติมนุษย์จะอยากรู้อยากเห็นโดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมากที่สุดไปยังสิ่งที่อยู่ห่างตัวมากที่สุดตามลำดับทั้งนี้มิใช่เพราะว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีผลกระทบต่อตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมเท่านั้นแต่เป็นความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่างๆ เช่น สาเหตุของเหตุการณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นรวมทั้งผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่นด้วย

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง โดยพื้นฐานมนุษย์เป็นผู้เห็นแก่ตัว ในฐานะที่เป็นผู้รับข่าวสารจึงต้องแสวงหาและใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อช่วยให้ความคิดของตนบรรลุผล เพื่อให้ข่าวสารที่ได้มาเสริมสร้างบารมี เพื่อให้ได้ข่าวสารที่จะช่วยให้ตนเองได้รับความสะดวกสบาย รวมทั้งเพื่อให้ได้ข่าวสารที่ตนเองเกิดความรู้สึกสนุกสนานและบันเทิง

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไป นอกจากองค์ประกอบเกี่ยวกับ อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หรือองค์ประกอบอื่นๆที่ไม่สามารถเห็นเด่นชัด เช่น ทักษะคิด ความคาดหวัง ความกลัว จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการใช้สื่อและสื่อมวลชนแต่อย่างก็จะมีลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละอย่างจึงมีส่วนทำให้ผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีจำนวนและองค์ประกอบแตกต่างกันออกไป เพราะว่าผู้รับสารแต่ละคนย่อมจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการ และทำให้ตนเองเกิดความพอใจ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรร

เป้าหมายของการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นไปตามสูตร AIDA ซึ่งมาจากตัวย่อดังนี้คือ (Attention) เรียกความสนใจ (Interest) ความสนใจติดตาม Desire หรือ Decision ทำให้เกิดความต้องการหรือตัดสินใจและ Action การแสดงพฤติกรรม หรือเกิดประสิทธิผลตามขั้นตอน KAP ซึ่งมาจากคำย่อ ดังนี้คือ (Knowledge – Attitude – Practice เกิดความรู้ – เกิดทัศนคติที่ดี - เกิดการปฏิบัติ) หรือตามขั้นตอนการกระจายนวัตกรรมให้มีความรู้- เกิดทัศนคติ- ยืนยัน เหล่านี้มักต้องผ่านกระบวนการ

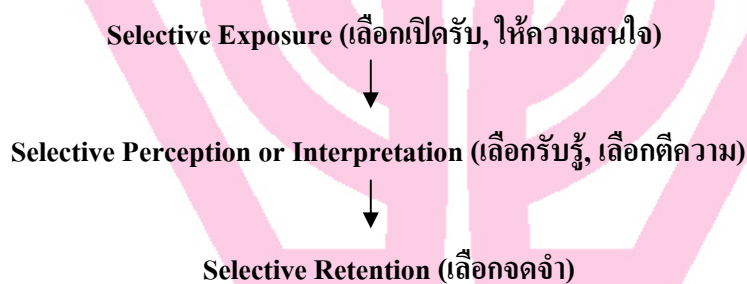
เลือกสรรกลั่นกรองทางจิตวิทยาการรับรู้ ซึ่งพฤติกรรมของผู้รับสารแต่ละคนมักเลือกสนใจเปิดรับข่าวสารบางอย่างหรือเมินเฉยข่าวสารบางอย่าง

นอกจากนั้นหากการตีความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งในแต่ละคนอาจจะมีความประทับใจในแต่ละส่วนของข่าวสารที่ได้รับต่างกัน การเลือกจดจำอาจไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้ส่งสารต้องมีความตระหนักในเรื่องนี้ เพื่อจะได้วางแผนการสื่อสารโดยพยายามจัดการเลือกสรรของผู้รับสารเหล่านี้ให้มีหรือมีน้อยที่สุด เพื่อให้การสื่อสารบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

การศึกษาในหัวข้อนี้พิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้รับสารในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการรับข่าวสารนี้จึงอาจจะพิจารณาในหัวข้อต่อไปนี้

การเลือกสรรในการรับสาร การสื่อสารจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากคือ ผู้รับสาร เพราะผู้รับสารจะมีกระบวนการเลือกรับข่าวสารที่ต่างกันไปตามประสบการณ์ ตามความต้องการ ตามความเชื่อ ตามความรู้สึกนึกคิดที่ไม่เหมือนกัน

กระบวนการเลือกสรรเปรียบเสมือนเครื่องกรอง (Filters) ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เราประกอบด้วยการกลั่นกรอง 3 ขั้นดังนี้

1. การเลือกเปิดรับสารหรือเลือกให้สนใจ หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น จากสื่อหนังสือพิมพ์ จากวิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อบุคคล การเลือกเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ทักษะเดิมของผู้รับสารตามทฤษฎีความไม่ลงรอยของความรู้ความเข้าใจที่เสนอโดยเฟสติงเจอร์ ที่กล่าวว่า บุคคลมักแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึกนึกคิดเดิมของตนเอง ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารใหม่ที่ไม่ลงรอยหรือสอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมแล้ว จะเกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล หรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า “cognitive dissonance” ดังนั้นการที่ลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ก็ต้องแสวงหาข่าวสารหรือเลือกเฉพาะข่าวสารที่ลงรอยกับความคิดเดิมของตนเอง และเมื่อบุคคลได้ตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความได้เปรียบเสียเปรียบก้ำกึ่งกัน บุคคลนั้นย่อมแนวโน้มที่จะแสวงหาข่าวสารที่สนับสนุนการตัดสินใจนั้นๆ มากกว่าจะแสวงหาข่าวสารที่ขัดกับสิ่งที่กระทำลงไป แต่โดยทั่วไปแล้วในการเปิดรับข่าวสารมักจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดเดิมของตนเองเสมอ

นอกจากนี้ทัศนคติเดิมที่เป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับข่าวสาร ยังมีปัจจัยทางด้านสังคม จิตใจ และลักษณะส่วนบุคคลอีกมากมายหลายประการ ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม เช่น ระดับการศึกษา วัย อาชีพ รายได้ ความเชื่อ อุดมการณ์ ลัทธินิยม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ประสบการณ์

2.การเลือกรับรู้หรือตีความ เป็นกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา เมื่อบุคคลเลือกรับข่าวสาร จากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว ก็เชื่อว่าข่าวสารนั้นจะถูกรับรู้ตามเจตนาธรรมณ์ของผู้ส่งสารทั้งหมด ผู้รับ สารแต่ละคนอาจจะตีความหมายของข่าวสารขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่ตรงกัน ทั้งนี้อยู่ที่ผู้รับ สาร เลือกรับหรือเลือกตีความหมายความเข้าใจของตนเอง หรือตามทัศนคติ ตามประสบการณ์ ตาม ความเชื่อ ตามความต้องการ ตามแรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกาย หรือตามภาวะอารมณ์ในขณะนั้น เป็นต้น

3.กระบวนการเลือกจดจำ เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับ ความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่เกี่ยวข้องได้ ง่ายกว่า ดังนั้น การสื่อสารมวลชน เช่น การโฆษณาหรือการณรงค์ในเรื่องต่างๆอาจจะไม่ประสบผล สำเร็จตามเป้าหมาย แม้ว่าผู้รับสารจะได้รับสารนั้นครบถ้วน แต่ผู้รับสารอาจจะไม่สนใจหรือจดจำสิ่ง ที่เราต้องการให้จดจำก็เป็นไปได้เสมอ

การเลือกจดจำนั้นเปรียบเสมือนเครื่องกรองชั้นสุดท้ายที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร ใน บางครั้งข่าวสารอาจจะถูกปฏิเสธตั้งแต่ขั้นแรกโดยไม่เลือก อ่าน ฟัง หรือ ชมสื่อมวลชนบางฉบับหรือ บางรายการ ในกรณีที่ผู้รับสารหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้รับสารก็อาจจะพยายามตีความข่าวสารที่ได้รับตาม ความเข้าใจหรือความต้องการของตนเอง แต่หากว่าข่าวสารนั้นไม่เปิดโอกาสให้ตีความหมายแตกต่าง ไปได้ผู้รับสารก็มีโอกาสปฏิเสธข่าวสารนั้นได้อีกเป็นขั้นสุดท้ายคือ เลือกจดจำเฉพาะบางส่วนของตนเอง สนใจ หรือต้องการเท่านั้น

1.3 ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception)

การรับรู้เป็นผลเนื่องมาจากการที่มนุษย์ใช้อวัยวะรับสัมผัส (Sensory Motor) ซึ่งเรียกว่า เครื่องรับ (Sensory) ทั้ง 5 ชนิด ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง จากการวิจัยมีการค้นพบว่า การรับรู้ของคน เกิดจากการเห็น 75% จากการได้ยิน 13% การสัมผัส 6% กลิ่น 3% และรส 3% การรับรู้จะเกิดขึ้นมาก น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพล หรือปัจจัยในการรับรู้ ได้แก่ ลักษณะของผู้รับรู้ ลักษณะของสิ่ง วิชา

เมื่อมีสิ่งเร้าเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องมีการรับรู้เกิดขึ้นก่อน เพราะการ รับรู้เป็นหนทางที่นำไปสู่การแปลความหมายที่เข้าใจกันได้ ซึ่งหมายถึงการรับรู้เป็นพื้นฐานของการ เรียนรู้ ถ้าไม่มีการรับรู้เกิดขึ้นการเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ การรับรู้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ เกิดความคิดรวบยอด ทัศนคติของมนุษย์อันเป็นส่วนสำคัญยิ่งในกระบวนการเรียนการสอนและการใช้

สื่อการสอนจึงจำเป็นจะต้องให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้องมากที่สุด ดังคำกล่าวของ จดลองชัย สรุวัฒนบุรณ (2528) และ วไลพร ภวภูตานนท์ มหาสารคาม (ม.ป.ป.:125) ที่กล่าวว่า การที่จะเกิดการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องอาศัยการรับรู้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์ การรับรู้มีขบวนการที่ทำให้เกิดการรับรู้ โดยการนำความรู้เข้าสู่สมองด้วยอวัยวะสัมผัส และเก็บรวบรวมจดจำไว้สำหรับเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดมโนภาพและทัศนคติ ดังนั้นการมีสิ่งเร้าที่ดีและมีองค์ประกอบของการรับรู้ที่สมบูรณ์ถูกต้อง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีด้วยซึ่งการรับรู้เป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการรับรู้

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530: 487) กล่าวถึงบทบาทของการรับรู้ที่มีต่อการเรียนรู้ว่า บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการรับรู้และการรับรู้สิ่งเร้าของบุคคล นอกจากนี้จะขึ้นอยู่กับตัวสิ่งเร้าและประสาทสัมผัสของผู้รับรู้แล้ว ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้รู้และพื้นฐานความรู้เดิมที่มีต่อสิ่งที่เรียนด้วย

ธรรมชาติของการเรียนรู้ มี 4 ขั้นตอน คือ

1. ความต้องการ (Want)
2. สิ่งเร้าที่น่าสนใจ (Stimulus)
3. การตอบสนอง (Response)
4. การได้รับรางวัล (Reward)

ลำดับขั้นของการเรียนรู้ ในกระบวนการเรียนรู้ของคนเรานั้นจะประกอบด้วยลำดับขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญ 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ (1) ประสบการณ์ (2) ความเข้าใจ และ (3) ความนึกคิด

(1) ประสบการณ์ (experiences) ในบุคคลปกติทุกคนจะมีประสาทรับรู้อยู่ด้วยกันทั้งนั้น ส่วนใหญ่ที่เป็นที่เข้าใจก็คือประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ประสาทรับรู้เหล่านี้จะเป็นเสมือนช่องประตูที่จะให้บุคคลได้รับรู้และตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ถ้าไม่มีประสาทรับรู้เหล่านี้แล้ว บุคคลจะไม่มีโอกาสรับรู้หรือมีประสบการณ์ใด ๆ เลย ซึ่งเท่ากับเขาไม่สามารถเรียนรู้สิ่งใด ๆ ได้ด้วย ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับนั้นย่อมจะแตกต่างกัน บางชนิดเป็นประสบการณ์ตรง บางชนิดเป็นประสบการณ์แทน บางชนิดเป็นประสบการณ์รูปธรรม และบางชนิดเป็นประสบการณ์นามธรรมหรือเป็นสัญลักษณ์

(2) ความเข้าใจ (Understanding) หลังจากบุคคลได้รับประสบการณ์แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือตีความหมายหรือสร้างมโนคติ (Concept) ในประสบการณ์นั้น กระบวนการนี้เกิดขึ้นในสมองหรือจิตของบุคคลเพราะสมองจะเกิดสัญญาณ (Percept) และมีความทรงจำ (Retain) ขึ้นซึ่งเราเรียกกระบวนการนี้ว่า "ความเข้าใจ" ในการเรียนรู้ขั้นนี้ บุคคลจะเข้าใจประสบการณ์ที่เขาประสบได้ก็ต่อเมื่อเขาสามารถจัดระเบียบ (organize) วิเคราะห์ (analyze) และสังเคราะห์ (synthesis) ประสบการณ์ต่าง ๆ จนกระทั่งหาความหมายอันแท้จริงของประสบการณ์นั้นได้

(3) ความนึกคิด (Thinking) ความนึกคิดถือว่าเป็นขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมอง Crow (1948) ได้กล่าวว่าความนึกคิดที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องเป็นความนึกคิดที่สามารถจัดระเบียบ (Organize) ประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากันได้ สามารถที่จะค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทั้งเก่าและใหม่ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เกิดบูรณาการการเรียนรู้อย่างแท้จริง

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนา

ประมาณ 2600 ปีมาแล้ว เจ้าชายสิทธัตถะเป็นผู้ค้นพบความจริงของโลกและชีวิต ได้แก่ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งล้วนเป็นทุกข์ อันเป็นส่วนหนึ่งของอริยสัจสี่ ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ พระองค์ทรงบำเพ็ญเพียรอย่างไม่ย่อท้อจนสำเร็จเป็น “พุทธ” (Buddha) คือผู้ตื่นและสมบูรณ์ด้วยปัญญา โดยทรงตรัสรู้ค้นพบ “มัชฌิมนธรรม” (หลักธรรมสายกลาง) โดยทรงยึดมั่นข้อปฏิบัติ “มัชฌิมาปฏิปทา” แก่นของคำสอนคือ “ไตรลักษณ์” อันหมายถึงกฎของธรรมชาติที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสากลและความไม่แน่นอนของสรรพสิ่ง ได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นอกจากนี้ยังทรงค้นพบ “ปฏิจสงฺกมฺพาท” อันหมายถึง กฎของธรรมชาติที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเกิดขึ้นและดับไปของทุกข์ซึ่งต้องอาศัยซึ่งกันและกันในการเกิดและดับ ทรงค้นพบอริยสัจสี่ อันหมายถึง ความจริงพื้นฐานที่ทำให้เป็นอริยะ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค การค้นพบสิ่งต่าง ๆ นั้นมีจุดเริ่มต้นโดยการวิเคราะห์จากตัวมนุษย์ผู้มีความต้องการหรือยึดติดจนเกิดทุกข์ ความเครียด ความแปลกแยก ความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วโยงความต้องการดังกล่าวสู่ปัญหาพื้นฐานระหว่างมนุษย์ กับ สังคม และสิ่งแวดล้อมลักษณะทั่วไปของพุทธธรรมนั้นมี 2 ระดับ คือ มัชฌิมนธรรม คือ หลักความจริงสายกลางและมัชฌิมาปฏิปทา คือข้อปฏิบัติสายกลาง (สุกขัย สุวรรณสูตร, 2538 : 24)

ความทุกข์เป็นพื้นฐานของชีวิตและสรรพสิ่งและเป็นปฐมบทของการสร้างแก่นคำสอน ทั้งยังเป็นจุดเริ่มต้นของมนุษย์ที่ต้องทำความเข้าใจก่อนอันจะช่วยให้มนุษย์เข้าใจถึงความหมาย คุณค่า และแก่นสารของชีวิตและวัฏธรรมทั้งปวง จนสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นเรื่อยๆ เพราะการรู้จักทุกข์หรือ ปัญหาจะนำไปสู่การค้นหาทำความเข้าใจต่อเหตุการณ์ของทุกข์หรือปัญหาจะนำไปสู่การค้นหาทำความเข้าใจต่อเหตุการณ์ของทุกข์หรือปัญหา และการตั้งเป้าหมายของชีวิตตลอดจนการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา หรือทุกข์ที่เกิดขึ้นตามหลักอริยสัจสี่ที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้และทุกข์ในความหมายในไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) พระพุทธองค์จึงทรงพยายามชี้ว่า วิถีชีวิต และความเข้าใจของมนุษย์นั้นเดินสวนกับ “ความจริง” อยู่ตลอดเวลา จึงสร้างปัญหาหรือทุกข์อย่างไม่มีที่สิ้นสุด เพราะขณะที่แก่นแท้ของมนุษย์และสภาพสิ่งใน โลกเป็น “อนัตตา” (ไม่มีตัวตน) แต่มนุษย์กลับไปยึดมั่น (เพราะมีอุปทาน) ว่าทุกสิ่งเป็น “อัตตา” (มีตัวตน) (สุกขัย สุวรรณสูตร, 2538 : 26)

แนวทางของพุทธศาสนา เป็นแนวทางที่เป็นเหตุเป็นผลพิสูจน์ได้และเป็นวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการค้นหาสาเหตุและหนทางดับทุกข์ในพุทธศาสนานั้นคือระเบียบวิธีการ

ทางพุทธศาสนานั่นเอง ดร. ไรน์ แห่งมหาวิทยาลัยดุ๊ก ประเทศสหรัฐอเมริกา (ถิ่น รัตติกน , 2533 : 54-60) กล่าวว่าศาสนาที่ไม่ค้านข้อเท็จจริงที่ค้นพบตามทางวิทยาศาสตร์มีหลักปฏิบัติที่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้จริงก็คือ “พุทธศาสนา” เพราะพระพุทธเจ้าไม่ใช่ผู้ที่สัญญาว่าจะให้ความสุขแก่พระองค์ในภายหลัง พระพุทธเจ้าต้องการความสุขที่เกิดขึ้นได้ที่นี่และเวลานี้ พระองค์สอนศิษย์ไม่ให้เชื่อในสิ่งที่ไม่ควรเชื่อ (หลักกาลามสูตรซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์) แต่ทรงสอนให้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของตนเองซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเชิงทดลองเพื่อหาเหตุผลทางวิทยาศาสตร์อีกเช่นกัน เมื่อสิ้นสุดความรู้ความสามารถของชาววิทยาศาสตร์อันเป็นวิชาที่ว่าด้วยเหตุผล ยังสามารถเดินต่อไปได้อีก โดยใช้กรรมวิธีหรือความรู้ที่สูงกว่าวิทยาศาสตร์หรืออยู่นอกระบบวิทยาศาสตร์หรือเหนือโลก (โลกุตตรธรรม) อันเป็นกรรมวิธีของพุทธศาสนาต่อไปได้อีก พุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่เอื้ออำนวยหรือเกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพุทธศาสนามีแนวทางในการพัฒนาจิตใจที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้คนหลงใหลยึดมั่น ถิ่นมั่นกับวัตถุนำให้เสียคุณค่าในชีวิต นั่นคือ การพัฒนาเพื่อให้เป็นคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง (อ้างถึงใน ศุภชัย สุวรรณสุทธิ , 2538: 103-104)

พุทธธรรมแสดงหลักการว่า การที่จะดำเนินชีวิตให้ถูกต้องหรือมีชีวิตที่ดีงามได้นั้นจะต้องมีการฝึกฝนพัฒนาคน ซึ่งได้แก่ กระบวนการที่เรียกว่า การศึกษา จุดเริ่มต้นที่สุดว่า “มรรค” จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยสิกขา การคิดถูกต้อง รู้จักคิด หรือคิดเป็นเป็นตัวนำชีวิตที่ดีงามหรือมรรค การฝึกฝนพัฒนาความคิดที่ถูกต้องให้รู้จักคิดหรือคิดเป็นก็เป็นตัวนำของการศึกษาหรือสิกขาในกระบวนการฝึกฝนหรือพัฒนาตน คือการศึกษาเพื่อให้ชีวิตดีงาม การฝึกฝนความรู้จักคิดหรือคิดเป็นซึ่งเป็นตัวนำจะเป็นปัจจัยชักพาไปสู่การเข้าใจ ความคิดเห็น ตลอดจนความเชื่อที่ถูกต้องที่เรียกว่า “สัมมาทิฐิ” ซึ่งเป็นแก่นนำในกระบวนการของการศึกษานั้น คือ สารสำคัญของการพัฒนาปัญญาที่เป็นแกนกลางของกระบวนการพัฒนาคนที่เรียกว่า การศึกษานั้นเอง

(พระเทพเวที , 2533: 7)

หากจะถามว่า อะไรคือสุดยอดแห่งวิชาความรู้และอะไรคือสุดยอดแห่งการปฏิบัติ สุดยอดแห่งวิชาความรู้ก็คือ ความรู้เรื่องอริยสัจสี่ประการ (The Four Noble Truths) และสุดยอดแห่งการปฏิบัติก็คือ การปฏิบัติตามมรรคมีองค์ (The Noble Eightfold Path)

อริยสัจสี่คือหัวใจของพระพุทธศาสนา หลักธรรมทั้งหมดรวมอยู่ในอริยสัจสี่ หลักธรรมนี้เปรียบเสมือนรอยช้าง หลักธรรมอื่นๆ ซึ่งแยกย่อยออกไปก็เปรียบเสมือนรอยสัตัวอื่นซึ่งสามารถไต่ลงไปอยู่ในรอยช้างได้ การทำความเข้าใจเรื่องอริยสัจสี่จะเกิดความเข้าใจในหลักธรรมอื่นทั้งหมด และจะทำให้รู้จักตัวตนและรู้จักโลก โลกดำรงอยู่ด้วยความทุกข์ ดังนั้นโลกกับทุกข์จึงเป็นสิ่งเดียวกัน การรู้จักทุกข์ก็เหมือนกับการรู้จักทุกสิ่งในโลก ความรู้เรื่องอริยสัจสี่จึงเป็นสุดยอดแห่งวิชาความรู้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญญาอันสูงสุด ไม่มีวิชา(ความไม่รู้เรื่องทุกข์) ได้อีกด้วย

ความจริงอันประเสริฐสี่ประการ (อริยสัจสี่) นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบ มิใช่สร้างสรรค์ ทุกคนย่อมทำความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ เพราะธรรมชาติได้สร้างปัญหาแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้สามารถทำความเข้าใจเรื่อง อริยสัจสี่โดยย่อได้ดังที่ (อรรถ พุฒารุง, 2540: 161) ได้กล่าวไว้ดังนี้

- ปัญหา

ปัญหาสำคัญของมนุษย์คือ ปัญหาเรื่องทุกข์ (Dacha) เพราะเมื่อคนเรามีความทุกข์ ก็ย่อมขาดความสงบ และไม่อาจจะเข้ากับสิ่งรอบตัวได้ จะรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับสิ่งรอบข้าง ความทุกข์เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ มีความวิตกกังวล ผลที่สุดก็จะมีแต่ความไร้ปัญญา ความเปลี่ยนแปลง ความไม่คงทนถาวรล้วนเป็นทุกข์ทั้งนั้นแม้กระทั่ง การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ก็เป็นความทุกข์ด้วยเช่นเดียวกัน ความเจ็บปวด ความสิ้นหวัง ความกลัว การขาดความสารถ ความรู้สึกต่ำต้อย ความเสื่อมในร่างการ ความชรา ความรื่นเริง ความเบื่อน่าย ความตื่นเต้น ความปรารถนา ความอยากเป็นเจ้าของ ความไร้จุดหมาย ความหวัง ความสูญเสีย ความต้องการ การขาดประสิทธิภาพ ความรัก ความไม่รัก ความไร้ญาติขาดมิตร ความไม่ชอบ ความเป็นพ่อเป็นแม่ ความไม่มีลูก การเป็นกบฏ ความไม่แน่นอน การวินิจฉัยสังการ ล้วนเป็นความทุกข์ อาจสรุปได้ว่า ภาวะความไม่สงบทางจิตใจคือทุกข์

- เหตุแห่งปัญหา

เหตุแห่งปัญหา (สมุทัย Samudaya) หรือเหตุแห่งทุกข์นี้ คือความอยากหรือตัณหา อีกนัยหนึ่งก็คือ ความเห็นแก่ตัวนั่นเอง ตัณหาหรือความอยากเป็นสิ่งเร้าที่มีอำนาจและอิทธิพลมาก อาจกล่าวได้ว่า ตัณหา คือตัวตนที่ทำให้เกิดความเลวร้ายเกือบทั้งหมดที่กำลังเป็นอยู่ในโลกนี้ บางครั้งเรามองเห็นผลของตัณหาอย่างชัดเจน แต่บางครั้งเราก็มองอย่างเรื่อนราง อาจกล่าวได้อย่างสั้นๆว่า ตัณหาเกิดจากความรักในตนเอง ความรักในตนนำไปสู่ความอยากนานาชนิด ความอยากในเรื่อง รูป รส กลิ่น เสียงและความสัมผัส เรียกว่า กามตัณหา ความอยากอยู่ ความอยากเป็นนั่นเป็นนี่ เรียกว่า ภาวตัณหา ความไม่ยอมอยู่ ความอยากตาย ความไม่ยอมเป็นนั่นเป็นนี่ เรียกว่า วิภวตัณหา ความอยากเป็นตัวทำให้เกิดการกระทำหรือกรรม และยังเป็นตัวทำให้มีการเกิดใหม่อีกด้วย ดังนั้นการที่จะอยู่อย่างปลอดภัยละหมดทุกข์ก็ต้องถอดตัณหา หรือ ความอยาก

- เป้าหมายของการแก้ปัญหา

เป้าหมายของการแก้ปัญหาคือความทุกข์ก็คือ นิโรธ (Nirodha) หรือนิพพาน (Nirvana) หรือความหมดสิ้นแห่งทุกข์ (Cessation of Dacha) ตัณหา คือ เหตุแห่งทุกข์ ดังนั้นการหมดสิ้นแห่งตัณหา ก็คือ การหมดสิ้นแห่งทุกข์ อย่างไรก็ตามผู้ที่ดับปัญหาทั้งหมดก็มีแต่ พระอรหันต์เท่านั้น พระอรหันต์เป็นผู้อยู่เป็นกรรม ไม่มีเงื่อนไขของกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นผู้ปราศจากเงื่อนไข เป็นผู้อยู่เหนือความดี ความชั่ว มีความสงบทางใจ มีความสงบทางการพูด มีความสงบทางการกระทำ เป็นผู้ที่มีอิสระอย่างแท้จริง นั่นคือ ความมีอิสระจากตัณหาทั้งปวง มีอิสระจากความ

เสรีภาพ และความกลัว ภาวะทางจิตของพระอรหันต์มีอาจจะบรรลุได้ด้วยการอาศัยเหตุผล และ เหตุผลมิใช่ปัญญาชั้นสูงสุดของมนุษย์ เหตุผลยังเป็นสิ่งที่มีข้อจำกัดอยู่มาก ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะ เข้าถึงความหมดสิ้นแห่งทุกข์หรือนิพพาน ก็คือ ความมีปัญญาขึ้นมาได้โดยการทำให้สงบจนถึง ที่สุด การพัฒนาเช่นนี้เป็นเรื่องเฉพาะตัว (Personally) ไม่เหมือนกับการผลิตสิ่งของหรือสินค้าจำนวนมาก ๆ

(Mass production) ปัญญาเกิดจากการฝึกฝนทางจิตใจและจิตเข้าถึงปัญญอันสูงสุด

(Highest Wisdom) จิตก็จะรู้ความจริงในธรรมชาติเหมือนกับความรู้สึกรู้สึต่อความหนาวและความร้อน นิพพาน คือ ปรมาตถ์สัจจะ หรือความจริงอันเป็นที่สุด (Nirvana is Reality itself) เป็นสิ่งที่ ไม่มีเงื่อนไข เป็นสิ่งที่สมบูรณ์ในตัวและไม่อาจอธิบายเหมือนกับการอธิบายแบบอาศัยเหตุผล

สำหรับปุถุชนทั้งหลายที่ยังมีตัณหาอยู่ก็ย่อมมีทางออก เพราะมีปัญหาซ่อนอยู่ในตัวนั้นคือ การพยายามพัฒนาปัญญาอยู่อย่างไม่หยุดยั้ง สักวันหนึ่งก็จะพบกับ ปรมาตถ์สัจจะ การพัฒนาปัญญา ย่อมต้องอาศัยหนทางที่ชัดเจนแน่นอนอนตายตัว โดยต้องพยายามเดินไปตามทางนั้นอย่างมั่นคง ปราศจากข้อสงสัยและการลังเลใจ

- ทางแก้ปัญห

ทางแก้ปัญหาคือความทุกข์นั้นมิได้อยู่แล้วโดยธรรมชาติ จึงเป็นหนทางเดียวที่ทุกคนต้องเดิน จึงจะ ถึงเป้าหมาย คือ นิพพาน หนทางนี้เรียกว่า อริยมรรคมีองค์ 8 เป็นหนึ่งหนทางแต่ประกอบด้วยแปด ปัจจัย เปรียบเสมือนเส้นเชือกเส้นใหญ่ที่มีแปดเกลียว ในการเดินไปในเส้นทางนี้ต้องถึงพร้อมด้วย ปัจจัยทั้ง 8 ในเวลาเดียวกัน จึงจะบรรลุเป้าหมายได้ ปัจจัยทั้ง 8 มีค่าดังต่อไปนี้

- 1.สัมมาทิฐิหรือความเห็นชอบ หรือความเข้าใจ หรือการตั้งมั่นโดยชอบ (Right Understanding)
- 2.สัมมสังกัปปะ หรือ ความดำริชอบ (Right Thought)
- 3.สัมมาวาจา หรือวาจาชอบ (Right Speech)
- 4.สัมมากัมมันตะ หรือการกระทำชอบ (Right Action)
- 5.สัมมาอาชีวะ หรือการเลี้ยงชีพชอบ (Right Livelihood)
- 6.สัมมาวายามะ หรือความพยายามชอบ (Right Efforts)
- 7.สัมมาสติ หรือความระลึกชอบ (Right Mindfulness)
- 8.สัมมาสมาธิหรือความตั้งใจชอบ (Right Concentration)

ข้อ 1-2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญญา

ข้อ 3-5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับศีล

ข้อ 6-8 เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมาธิ

ดังนั้น มรรค มืองค์ 8 จึงเป็นเรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งจะได้อธิบายถึงปัจจัยต่างๆ ทั้ง 8 ประการเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

สัมมาทิฐิ หรือ ความเข้าใจชอบ หรือการตั้งมั่นโดยชอบ มี 2 ระดับ คือ ระดับต้น เป็นเรื่องของความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแล้ว ระดับสูง คือการตรัสรู้ซึ่งเป็นเรื่องนอกเหตุเหนือผล

สัมมาสังกัปปะ หรือความดำริชอบ คือความคิดที่จะเป็นอิสระจากตัณหา ความคิดที่จะมีเมตตา และความคิดที่จะกรุณา กล่าวง่ายๆ ก็คือ ความคิดที่จะเป็นอิสระจากความโลภ ความโกรธ ความหลง

สัมมาวาจา หรือ วาจาชอบ คือพูดไม่ปด ไม่พูดต่อเสียด ไม่พูดหยาบและไม่พูดเหลวไหล

สัมมากัมมันตะ หรือการกระทำชอบ คือ การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์และไม่ประพฤตินอกกาม

สัมมาอาชีวะ หรือการเลี้ยงชีพชอบ คือ การไม่ค้าอาวุธ ไม่ค้าสัตว์เพื่อการฆ่า การไม่ค้าคน เช่น ค้าผู้หญิง การไม่ค้าสิ่งเสพติด การไม่ค้าเครื่องดองของเมา การไม่ค้าสิ่งเป็นพิษ

สัมมาวายามะ หรือความพยายามชอบ ความพยายามนี้มีอยู่ 2 ลักษณะ คือความพยายามในทางกาย (Physical efforts) และความพยายามในทางจิต (Mental efforts) พระพุทธศาสนาเน้นความพยายามในทางจิต ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ

- ความพยายามป้องกันมิให้เกิดความชั่วร้ายในจิตใจ (To Prevent the arising of the Evil)
- ความพยายามที่จะละทิ้งความชั่วร้ายภายในจิตใจ หากเกิดความชั่วร้ายขึ้น (To Abandon of the Evil)
- ความพยายามพัฒนาความคิดที่ดีขึ้นในจิตใจ (To develop the wholesome Thoughts)
- ความพยายามที่จะรักษาจิตให้เป็นสมาธิอยู่เสมอ (To Maintain a Favorable Object of concentration)

สัมมาสติ หรือความระลึกชอบคือมีความรับรู้รับทราบตลอดเวลาไม่มีการหลงลืมหรือพลั้งใจ

สัมมาสมาธิ หรือ ความตั้งใจชอบ คือ การทำจิตให้สงบ โดยให้จิตใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียว

มรรค มืองค์ 8 นี้เป็นหนทางอันประเสริฐ หรือจริยธรรมอันประเสริฐที่ทุกคนต้องเดิน หากใครใช้หนทางนี้ชีวิตก็จะมีแต่ความสุขอย่างแท้จริง มรรค มืองค์ 8 เป็นทางสายกลาง คือ ปันทางระหว่างการทรมาณกาย ทรมาณใจ กักับการแสวงหาความสุขทางกาย

ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการดังได้กล่าวมานี้ คือ สุขยอดแห่งความรู้เป็นสิ่งทุกคนสามารถทำความเข้าใจได้ หากใครทำความเข้าใจและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังก็จะถึงการปฏิบัติอันสุขยอดจะให้ปัญญาอันสูงสุด เงื่อนไขสำคัญที่จะเข้าถึงความจริงอันประเสริฐดังกล่าว มี 2 ประการ คือ ความพยายาม และการใช้วิธีที่ถูกต้องซึ่งจะต้องดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ (อรรถพ ชูบำรุง, 2540 : 161-167)

สรุป ผู้ศึกษามีความเห็นในเรื่องดังกล่าวว่า หลักอริยสัจสี่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นความจริงอันประเสริฐ เปรียบเสมือนการวางแผนตั้งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาหรือดับทุกข์ ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์หาสาเหตุ เมื่อทราบแล้วจึงหาวิธีการกำหนดลงไป เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องตามเหตุปัจจัย อันเป็นการดับทุกข์หรือปัญหาที่เป็นกระบวนการเพื่อให้เกิดความเห็นแจ้งถึงสภาวะที่เป็นจริง

2.ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหาไพรัช ขุนพรหม (ปญญาพล) (2536) ได้ศึกษาวิธีการของวัดที่มีต่อการปลูกฝังจริยธรรมของเยาวชน (ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กับ วัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี) พบว่า วิธีการปลูกฝังจริยธรรมที่เยาวชนทั้งสองวัดมีความเห็นว่าเหมาะสมที่สุดคือ การสนทนาธรรม โดยคิดเฉลี่ย ดังนี้ เยาวชนวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ร้อยละ 55 และ วัดอัมพวัน ร้อยละ 62.5 วิธีการปลูกฝังจริยธรรมที่เยาวชนเห็นว่าเหมาะสมรองลงมาคือ การเทศนาธรรม โดยคิดค่าเฉลี่ย ดังนี้ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ร้อยละ 54 และวัดอัมพวัน ร้อยละ 61

พวงทอง อังกาบ (2538) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมรายการธรรมะทางโทรทัศน์แบบนาน ๆ ครั้ง แต่ในทางจิตสำนึกแล้ว คนกรุงเทพฯ ก็ยังเห็นว่าจำเป็นต้องมีรายการธรรมะทางโทรทัศน์ และเห็นว่า ปริมาณรายการที่มีอยู่นั้นน้อยเกินไป ประชาชนยังมีข้อเสนอแนะอีกว่า ช่วงเวลาของรายการไม่เหมาะสม เข้าเกินไป ควรมีการปรับปรุงรูปแบบและเนื้อหาให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

พระมหาบุญเลิศ ธรรมทสสี (โธฐุ) (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่องศึกษาวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระราชวิทยาคม (หลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ) พบว่า หลวงพ่อคุณเป็นพระที่ประชาชนศรัทธาเคารพนับถืออย่างมาก เพราะท่านประสบความสำเร็จในการสื่อสาร จะเป็นการสนทนาหรือตอบปัญหา หรือว่าการใช้สื่อสัญลักษณ์ คือ การเคาะหัวแทนการประพรมน้ำพุทธมนต์ และวัดอุโมงค์ การฟังตระกรูด จะมีคนทุกระดับชั้นเข้าไปหาท่านมิได้ขาด โดยเฉพาะนักข่าวหรือสื่อสารมวลชนจะติดตามเสนอข่าวสารของท่านอยู่เสมอ ไม่ว่าท่านจะพูดอะไร คำพูดนั้นมักเป็นที่สนใจกันอย่างมาก สำหรับวิธีการเผยแพร่ที่ท่านใช้บ่อยที่สุดคือ การสนทนาธรรมและการตอบคำถาม ถือว่าเป็นวิธีการที่ท่านใช้สื่อถึงผู้ฟังง่ายที่สุด ไม่ต้องมีพิธีรีตองมากมาย ตลอดถึงการใช้บุคคลิกลักษณะคือ ท่านั่ง การพูดภาษาพื้นบ้าน และการสร้างอารมณ์ขันให้แก่ผู้ฟังเสมอ

ทองตรา ธนกาญจน์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อธรรมของท่านปัญญา นันทะภิกขุ พบว่า ผลสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 80.34 จากกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมดให้ความเห็นว่า ชื่นชอบวิธีการสื่อธรรมของท่านปัญญานันทภิกขุ ซึ่งกลุ่มประชากรตัวอย่างให้ความสนใจและนิยมกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดชลประทานรังสฤษฎ์จัดขึ้น กิจกรรมที่กลุ่มประชากร

ตัวอย่างรู้จัก เข้าร่วมและชื่นชอบมากที่สุด คือ การเทศน์ทุกวันอาทิตย์ของท่านปัญญานันทภิกขุ ซึ่งมี เหตุผลหลายประการ เช่น ภาษาที่ใช้สามารถเข้าใจง่าย โดยกลุ่มประชากรตัวอย่างร้อยละ 60.68 เห็น ว่า ภาษาที่ท่านปัญญานันทภิกขุใช้ในการสื่อสารนั้นเป็นภาษาที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในธรรมะ ยิ่งขึ้น หรือบุคลิกของท่านปัญญานันทภิกขุเองก็มีส่วนทำให้การฟังธรรมะน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยกลุ่ม ประชากรตัวอย่างร้อยละ 50.17 เห็นว่า บุคลิกของท่านฯ มีส่วนทำให้การฟังธรรมะน่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้การเข้าร่วมฟังธรรมะวันอาทิตย์หรือการเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดความ เปลี่ยนแปลงขึ้นเป็นอันมาก โดยกลุ่มประชากรถึงร้อยละ 89.74 เห็นว่า นิสสัย บุคลิก ความคิด และ อารมณ์ของตนเองนั้นมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสามารถอนุมานได้ว่าการเข้าร่วมฟัง ธรรมะนั้นช่วยให้กลุ่มประชากรตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่กลุ่มประชากรตัวอย่างต้องการ และคาดหวังได้ และสามารถอนุมานได้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ นั้นประสบผลสำเร็จ

ณัฐนันท์ ประกายสันติสุข (2547) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการสื่อสารในการเผยแผ่ ธรรมะพบว่า เกิดปประสิทธิผลของการสื่อสารในการเผยแผ่ธรรมะหลักสูตรการพัฒนาจิตให้เกิด ปัญญาและสันติสุข เนื่องจากผู้ส่งสารอันได้แก่ คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัยและวิทยากรสามารถโน้มน้าว ใจผู้รับสาร/ผู้เข้าอบรมให้คล้อยตามเนื้อหาสาระ โดยใช้สื่อต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้ผู้รับ สารเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการรับรู้และสำนึกอารมณ์และความรู้สึก และพฤติกรรมของตน ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น สามารถงดเว้นจากอบายมุขหรือสิ่งเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า กัญชา โทเคน การพนัน และเที่ยวกลางคืนได้ และมีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา รู้จัก ให้อภัยไม่พยายาทองแฉก เกิดความสำนึกในบาปบุญคุณโทษ เชื่อในหลักกฎแห่งกรรม และยังพบว่า มี ความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณของผู้เข้ารับการอบรมอีกด้วย

พระมหาบุญโสม ปุญญวฑฒโน (จันทะโสม) (2549) ได้ศึกษารูปแบบและวิธีการเผยแผ่ พุทธธรรมและพระราชธรรมวาที (ชัยวัฒน์ ธรรมวฑฒโน) พบว่า พระราชธรรมวาทีมีวิธีการนำเสนอ เนื้อหาด้วยบทความที่เข้าใจง่าย สนุกสนาน ไร้ใจ มคคติธรรมสอนใจ ใช้ภาษาทันสมัย อักษรระ ชัดเจน ถ้อยคำสุภาพ ภาษาที่นำมาใช้เป็นประจำ คือ พุทธศาสนสุภาษิต สุภาษิตคำกลอน คำพังเพย คำ คม คำกล้อของ คำอุปมา การเล่นคำ เป็นต้น ด้านงานเขียนมีความชัดเจนกะทัดรัด มีการนำเสนอทันสมัย

พระมหาศักดิ์พิชิต ฐานสิทโธ (ชัยดี) (2549) ได้ศึกษาบทบาทการเผยแผ่พุทธธรรมของ พระวิสุทธิธาริบดี (วิระ ภททจารี) พบว่า พระวิสุทธิธาริบดี ได้ใช้สื่อตัวท่านเป็นสื่อบุคคลที่สำคัญ มี รูปแบบการนำเสนอด้วยวิธีการนำเสนอโดยตรง นำเสนอโดยการเปรียบเทียบ อุปมา อุปไมย นำเสนอ โดยการใช้ตัวอย่าง การเชื่อมโยงกับสถานการณ์ การนำเสนอโดยวิธียกสุภาษิต คำคม โคลงกลอน ประกอบ นอกจากนี้ยังมีการใช้สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และมีการใช้สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ การสร้างวัตถุมงคล บทความ แลบบันทึกเสียง

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดในเรื่องวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
- 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 4) การรวบรวมข้อมูล
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) จำนวน 116 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน จำนวน 54 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 473 โรงเรียน โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 28,010 คน

ตารางที่ 3-1 แสดงจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แยกตามระดับชั้น ประจำปีการศึกษา 2551

ระดับชั้น	โรงเรียนสังกัด สพฐ	โรงเรียนเอกชน	โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	รวม
มัธยมศึกษาปีที่ 4	1,131	9,193	459	10,783
มัธยมศึกษาปีที่ 5	1,061	7,804	113	8,977
มัธยมศึกษาปีที่ 6	1,012	7,018	220	8,250
รวม	3,203	24,015	792	28,010

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมปีที่ 4 ถึง ปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดหน่วยงานของ สพฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนเอกชน และ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสุ่มของ Krejcie Morgan (วิชิต อุ๋อัน, 2548 : 307) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน แต่เพื่อให้ความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น จึงทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,200 คน แยกตามประเภทของสถานศึกษาแต่ละสังกัด ๆ ละ 400 คน ตามรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Area Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มตัวแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งตามลักษณะของโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ ได้แก่ โรงเรียนที่สังกัดหน่วยงานของ สพฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) จำนวน 10 สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน โรงเรียนเอกชน จำนวน 10 สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน และ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน หลังจากนั้นแบ่งตามชั้นปีที่ทำการศึกษาได้แก่ระดับมัธยมปีที่ 4 ถึงปีที่ 6

ขั้นที่ 2 สุ่มตามความสะดวก โดยสุ่มจากจำนวนประชากรให้แต่ละส่วนให้ได้ครบตามจำนวน เท่ากับ 1,200 ตัวอย่าง

ตารางที่ 3-2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม

ประเภทของโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95)
สพฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)	จำนวน 3,203 คน	400 คน
โรงเรียนเอกชน	จำนวน 24,015 คน	400 คน
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	จำนวน 792 คน	400 คน
รวมทั้งสิ้น	28,010 คน	1,200 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาเทคนิคและวิธีการ สร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. รวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือวารสาร เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ

3. ศึกษาสภาพความเป็นจริงของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขต กรุงเทพมหานครในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล จะเก็บข้อมูลกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขต กรุงเทพมหานคร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับสื่อ และการนำสารธรรมะไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความรู้ที่มีต่อสารธรรมะ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติใช้ใน

ชีวิตประจำวันแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแนวของ Likert Scale (วิจิต อุอัน, 2550 : 181) ซึ่งแต่ละข้อคำถาม คำตอบให้เลือกตามลำดับความสำคัญ 5 ระดับ

วิธีการให้คะแนน โดยในแต่ละด้านสามารถแบ่งตามระดับความคิดเห็น ได้ 5 ระดับ คือ

คะแนน	ระดับความสำคัญ
1	ระดับความสำคัญน้อยที่สุด
2	ระดับความสำคัญน้อย
3	ระดับความสำคัญปานกลาง
4	ระดับความสำคัญมาก
5	ระดับความสำคัญมากที่สุด

4.การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

(1) ทำการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาข้อมูล เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำเสนอที่ปรึกษาโครงการวิจัยซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้เพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม

(2) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธี Cronbach's Alpha ของแบบสอบถามส่วนที่ 3 เกี่ยวกับการรับรู้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เนื่องจากแบบสอบถามเป็นแบบ Likert Scale ก่อนจะนำไปใช้จริง ต้องนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ขั้นตอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

(1) ดำเนินการเก็บข้อมูลตามพื้นที่ศึกษา โดยให้แจกแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน และโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,200 ชุด แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

- โรงเรียนในสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน เก็บแบบสอบถามโดยการส่งแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ จำนวน 400 ชุด

- โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 800 ชุด เก็บแบบสอบถามโดยส่งพนักงานปฏิบัติงานภาคสนามไปเก็บตามโรงเรียนต่าง ๆ

(2) เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบตามที่กำหนดไว้แล้ว จึงดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุด

- ตรวจให้คะแนนและลงรหัสข้อมูลในแต่ละส่วนของแบบสอบถามทั้งหมด

- บันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS of Windows และวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ตามรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ความรู้สารธรรมะ และความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะ วิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ซึ่งกำหนดเป็น 5 ระดับและในแต่ละระดับมีค่าพิสัยที่ได้จากสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับความสำคัญ	ระดับคะแนน
ระดับความสำคัญมากที่สุด	4.21-5.00
ระดับความสำคัญมาก	3.41-4.20
ระดับความสำคัญปานกลาง	2.61-3.40
ระดับความสำคัญน้อย	1.81-2.60
ระดับความสำคัญน้อยที่สุด	1.00-1.80

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการแสดงข้อมูลเป็นตารางแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) เป็นการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ Pearson, ANOVA, Regression โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5%

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลตัวอย่างที่เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 1,200 ชุด ที่ผ่านการตรวจสอบความน่าเชื่อถือแล้วมาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ โดยผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะ

ส่วนที่ 3 ความรู้ในสารธรรมะ

ส่วนที่ 4 การนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

2.การวิเคราะห์เชิงอนุมาน

สมมุติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมุติฐานข้อที่ 2 ชนิดของสื่อในการเผยแพร่ธรรมะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมุติฐานข้อที่ 3 วิธีการถ่ายทอดสารธรรมะมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอด

1.การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 แสดงจำนวนร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	557	46.4
หญิง	643	53.6
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 643 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 557 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-2 แสดงจำนวนร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
14	14	1.2
15	169	14.1
16	326	27.2
17	436	36.3
18	232	19.3
19	19	1.6
20	4	0.3
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมา มีอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.2 และมีอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 แสดงจำนวนร้อยละของระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 4	410	34.2
มัธยมศึกษาปีที่ 5	415	34.6
มัธยมศึกษาปีที่ 6	375	31.3
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 34.2 และ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 31.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 แสดงจำนวนร้อยละของสาขาวิชาที่เรียน

สาขาวิชาที่เรียน	จำนวน	ร้อยละ
วิทย์ - คอมฯ	127	10.6
วิทย์ฯ - คณิต	481	40.1
อังกฤษ - คณิต	216	18.0
ทั่วไป	201	16.8
อังกฤษ - จีน	60	5.0
อังกฤษ - ฝรั่งเศส	59	4.9

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

สาขาวิชาที่เรียน	จำนวน	ร้อยละ
อังกฤษ - ญี่ปุ่น	56	4.7
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สาขาที่เรียน คือ วิทยาศาสตร์ - คณิต คิดเป็นร้อยละ 40.1 รองลงมาสาขาอังกฤษ - คณิต คิดเป็นร้อยละ 18.0 และ สาขาทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 16.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 แสดงจำนวนร้อยละของสถานภาพของบิดามารดา

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ด้วยกัน	986	82.2
แยกกันอยู่	180	15.0
เสียชีวิต	34	2.8
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สถานภาพของบิดามารดานั้น คือ อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 82.2 รองลงมา แยกทางกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 15.0 และเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 แสดงจำนวนร้อยละของการเสียชีวิตของบิดามารดา

การเสียชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
บิดา	28	84.8
มารดา	5	15.2
รวม	33	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบิดา เสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 84.8 รองลงมา เป็นมารดาที่เสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 15.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 แสดงจำนวนร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	144	12.0
10,001- 20,000 บาท	408	34.0
20,001- 30,000 บาท	221	18.4

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
30,001- 40,00 บาท	129	10.8
40,001 - 50,000 บาท	133	11.1
มากกว่า 50,000 บาท	165	13.8
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว คือ 10,001- 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมา มีรายได้ 20,001- 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.4 และมีรายได้มากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.8 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะ

ตารางที่ 4-8 แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อธรรมะทางโทรทัศน์

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	354	29.5
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	144	12.0
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	44	3.7
ทุกวัน	123	10.3
นาน ๆ ครั้ง	535	44.6
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อธรรมะทางโทรทัศน์ คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมา มีความถี่ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 29.5 และ มีความถี่ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-9 แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อธรรมะในแต่ละครั้งทางโทรทัศน์

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง	573	47.8
11-30 นาที/ครั้ง	425	35.4
31- 60 นาที/ครั้ง	115	9.6
มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	87	7.3
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะในแต่ละครั้งทางโทรทัศน์ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมา มีระยะเวลา 11- 30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.4 และมีระยะเวลา 31-60 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-10 แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางโทรทัศน์

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
04.00-05.00 น.	77	6.4
05.01-06.00 น.	119	9.9
06.01-09.00 น.	210	17.5
09.01-12.00 น.	147	12.3
12.01-14.00 น.	110	9.2
14.01-16.00 น.	96	8.0
16.01-18.00 น.	140	11.7
18.01-20.00 น.	232	19.3
20.01-23.00 น.	69	5.8
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางโทรทัศน์ คือ ช่วงเวลา 18.01-20.00 น. คิดเป็นร้อยละ 19.3 รองลงมา มีช่วงเวลา 06.01-09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 17.5 และมีช่วงเวลา 09.01-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 12.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-11 แสดงจำนวนร้อยละของความถี่ในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางวิทยุ

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	349	29.1
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	179	14.9
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	43	3.6
ทุกวัน	47	3.9
นาน ๆ ครั้ง	582	48.5
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางวิทยุ คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมา มีความถี่ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 29.1 และ มีความถี่ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 14.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางวิทยุ

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง	676	56.3
11-30 นาที/ครั้ง	269	22.4
31- 60 นาที/ครั้ง	153	12.8
มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	102	8.5
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางวิทยุ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมา มีระยะเวลา 11- 30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.4 และมีระยะเวลา 31-60 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-13 แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวิทยุ

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
04.00-05.00 น.	80	6.7
05.01-06.00 น.	128	10.7
06.01-09.00 น.	257	21.4
09.01-12.00 น.	201	16.8
12.01-14.00 น.	108	9.0
14.01-16.00 น.	83	6.9
16.01-18.00 น.	97	8.1
18.01-20.00 น.	118	9.8
20.01-23.00 น.	128	10.7
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวิทยุ คือ ช่วงเวลา 06.01-09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 21.4 รองลงมา มีช่วงเวลา 09.01-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 16.8 และมีช่วงเวลา 05.01-06.00 น. กับ ช่วงเวลา 20.01-23.00 น. คิดเป็นร้อยละ 10.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-14 แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสารธรรมะทางหนังสือพิมพ์

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	351	29.3
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	154	12.8
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	54	4.5
ทุกวัน	93	7.8
นาน ๆ ครั้ง	548	45.7
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางหนังสือพิมพ์ คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.6 รองลงมา มีความถี่ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 29.3 และ มีความถี่ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-15 แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางหนังสือพิมพ์

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง	742	61.8
11-30 นาที/ครั้ง	332	27.7
31- 60 นาที/ครั้ง	84	7.0
มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	42	3.5
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางหนังสือพิมพ์ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 61.8 รองลงมา มีระยะเวลา 11- 30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.7 และมีระยะเวลา 31-60 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-16 แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางหนังสือพิมพ์

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
04.00-05.00 น.	43	3.6
05.01-06.00 น.	50	4.2
06.01-09.00 น.	211	17.6
09.01-12.00 น.	205	17.1
12.01-14.00 น.	275	22.9
14.01-16.00 น.	120	10.0

ตารางที่ 4-16 (ต่อ)

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
16.01-18.00 น.	131	10.9
18.01-20.00 น.	110	9.2
20.01-23.00 น.	55	4.6
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางหนังสือพิมพ์ คือ ช่วงเวลา 12.01-14.00 น. คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมามีช่วงเวลา 06.01-09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 17.1 และมีช่วงเวลา 09.01-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 17.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-17 แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสารธรรมะทางนิตยสาร

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	333	27.8
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	157	13.1
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	83	6.9
ทุกวัน	63	5.3
นาน ๆ ครั้ง	564	47.0
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางนิตยสาร คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมามีความถี่ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 27.8 และ มีความถี่ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 13.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-18 แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางนิตยสาร

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง	697	58.1
11-30 นาที/ครั้ง	334	27.8
31- 60 นาที/ครั้ง	94	7.8
มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	75	6.3
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะในแต่ละครั้งทางนิตยสาร คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมา มีระยะเวลา 11-30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.8 และมีระยะเวลา 31-60 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-19 แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางนิตยสาร

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
04.00-05.00 น.	40	3.3
05.01-06.00 น.	53	4.4
06.01-09.00 น.	110	9.2
09.01-12.00 น.	198	16.5
12.01-14.00 น.	309	25.8
14.01-16.00 น.	183	15.3
16.01-18.00 น.	129	10.8
18.01-20.00 น.	122	10.2
20.01-23.00 น.	56	4.7
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางนิตยสาร คือ ช่วงเวลา 12.01-14.00 น. คิดเป็นร้อยละ 25.8 รองลงมา มีช่วงเวลา 09.01-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 16.5 และมีช่วงเวลา 14.01-16.00 น. คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-20 แสดงจำนวนร้อยละของความถี่ในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางวารสารแผ่นพับ

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	368	30.7
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	140	11.7
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	74	6.2
ทุกวัน	41	3.4
นาน ๆ ครั้ง	577	48.1
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางวารสาร แผ่นพับคือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.1 รองลงมา มีความถี่ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 30.7 และ มีความถี่ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 11.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-21 แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะในแต่ละครั้งทางวารสารแผ่นพับ

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง	747	62.3
11-30 นาที/ครั้ง	332	27.7
31- 60 นาที/ครั้ง	79	6.6
มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	42	3.5
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะในแต่ละครั้งทางวารสารแผ่นพับ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.3 รองลงมา มีระยะเวลา 11-30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.7 และมีระยะเวลา 31-60 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-22 แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางวารสารแผ่นพับ

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
04.00-05.00 น.	57	4.8
05.01-06.00 น.	68	5.7
06.01-09.00 น.	138	11.5
09.01-12.00 น.	220	18.3
12.01-14.00 น.	274	22.8
14.01-16.00 น.	142	11.8
16.01-18.00 น.	156	13.0
18.01-20.00 น.	92	7.7
20.01-23.00 น.	53	4.4
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางวารสารแผ่นพับ คือ ช่วงเวลา 12.01-14.00 น. คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมา มีช่วงเวลา 09.01-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 18.3 และมีช่วงเวลา 16.01-18.00 น. คิดเป็นร้อยละ 13.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-23 แสดงจำนวนร้อยละของความถี่การเปิดรับสื่อสาธารณะทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูการ ญาติ/พี่น้อง เพื่อน

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	358	29.8
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	183	15.3
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	101	8.4
ทุกวัน	119	9.9
นาน ๆ ครั้ง	439	36.6
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อสาธารณะทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูการ ญาติ/พี่น้อง เพื่อน คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.6 รองลงมา มีความถี่ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 29.8 และ มีความถี่ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-24 แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะในแต่ละครั้งทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูการ ญาติ/พี่น้อง เพื่อน

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง	423	35.3
11-30 นาที/ครั้ง	484	40.3
31- 60 นาที/ครั้ง	185	15.4
มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	108	9.0
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสาธารณะในแต่ละครั้งทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูการ ญาติ/พี่น้อง เพื่อน คือ มีระยะเวลา 11- 30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมา มีระยะเวลาน้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.3 และมีระยะเวลา 31-60 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-25 แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูการดา ญาติ/พี่น้อง เพื่อน

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
04.00-05.00 น.	28	2.3
05.01-06.00 น.	43	3.6
06.01-09.00 น.	296	24.7
09.01-12.00 น.	207	17.3
12.01-14.00 น.	143	11.9
14.01-16.00 น.	144	12.0
16.01-18.00 น.	129	10.8
18.01-20.00 น.	146	12.2
20.01-23.00 น.	64	5.3
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูการดา ญาติ/พี่น้อง เพื่อน คือ ช่วงเวลา 06.01-09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 24.7 รองลงมาคือช่วงเวลา 09.01-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 17.3 และมีช่วงเวลา 18.01-20.00 น. คิดเป็นร้อยละ 12.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-26 แสดงจำนวนร้อยละของความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางอินเทอร์เน็ต (Internet)

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	317	26.4
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	133	11.1
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	89	7.4
ทุกวัน	123	10.3
นาน ๆ ครั้ง	538	44.8
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางอินเทอร์เน็ต (Internet) คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาคือความถี่ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 26.4 และมีความถี่ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-27 แสดงจำนวนร้อยละของระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางอินเทอร์เน็ต (Internet)

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง	631	52.6
11-30 นาที/ครั้ง	352	29.3
31- 60 นาที/ครั้ง	112	9.3
มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	105	8.8
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางอินเทอร์เน็ต (Internet) คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมา มีระยะเวลา 11- 30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.3 และมีระยะเวลา 31-60 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-28 แสดงจำนวนร้อยละของช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางอินเทอร์เน็ต (Internet)

ช่วงเวลา	จำนวน	ร้อยละ
04.00-05.00 น.	45	3.8
05.01-06.00 น.	41	3.4
06.01-09.00 น.	102	8.5
09.01-12.00 น.	166	13.8
12.01-14.00 น.	119	9.9
14.01-16.00 น.	115	9.6
16.01-18.00 น.	142	11.8
18.01-20.00 น.	286	23.8
20.01-23.00 น.	184	15.3
รวม	1,200	100.0

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางอินเทอร์เน็ต (Internet) เพื่อน คือ ช่วงเวลา 18.01-20.00 น. คิดเป็นร้อยละ 23.8 รองลงมา มีช่วงเวลา 20.01-23.00 น. คิดเป็นร้อยละ 15.3 และมีช่วงเวลา 09.01-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 13.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-29 แสดงระดับค่าเฉลี่ยรวม และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะต่าง ๆ ที่ทำให้ท่านเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา หรือมีความน่าเชื่อถือต่อคำสั่งสอน

ประเภทของสื่อ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
สารธรรมะจากโทรทัศน์	3.70	.842	มาก
สารธรรมะจากสื่อบุคคล	3.65	.808	มาก
สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ	3.62	.695	มาก
สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์	3.36	.819	ปานกลาง
สารธรรมะจากวิทยุ	3.29	.991	ปานกลาง

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วประเภทของสื่อต่าง ๆ ที่ทำให้ท่านเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา หรือมีความน่าเชื่อถือต่อคำสั่งสอน คือ สารธรรมะจากโทรทัศน์ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) รองลงมา สารธรรมะจากสื่อบุคคล ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) และ สารธรรมะจากวิทยุ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-30 แสดงระดับค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางโทรทัศน์

สารธรรมะจากโทรทัศน์	ความน่าเชื่อถือ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
สารธรรมะจากรายการธรรมะ ในโทรทัศน์	21 (1.8)	52 (4.3)	371 (30.9)	503 (42.0)	252 (21.0)	3.76	.891	มาก
สารธรรมะจากการชมละครมี เนื้อหาอิงธรรมะ	26 (2.2)	75 (6.3)	419 (34.9)	462 (38.5)	218 (18.2)	3.64	.921	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.70	.842	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วประเภทของสื่อธรรมะทางโทรทัศน์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ สารธรรมะจากรายการธรรมะในโทรทัศน์ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) รองลงมา สารธรรมะจากการชมละครมีเนื้อหาอิงธรรมะ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-31 แสดงระดับค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางวิทยุ

สารธรรมะจากวิทยุ	ความน่าเชื่อถือ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
สารธรรมะจากวิทยุ	26 (5.8)	75 (11.9)	419 (39.0)	462 (33.9)	218 (9.3)	3.29	.991	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.29	.991	ปานกลาง

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 =น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วประเภทของสื่อธรรมะทางวิทยุโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29)

ตารางที่ 4-32 แสดงระดับค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางสื่อสิ่งพิมพ์

สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์	ความน่าเชื่อถือ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
สารธรรมะจากหนังสือธรรมะ	40 (3.3)	112 (9.3)	362 (30.2)	384 (32.0)	302 (25.2)	3.66	1.056	มาก
สารธรรมะจากหนังสือพิมพ์	52 (4.3)	147 (12.3)	468 (39.3)	407 (33.3)	112 (10.8)	3.34	.937	ปานกลาง
สารธรรมะจากนิตยสาร	53 (4.4)	192 (16.0)	496 (41.3)	360 (30.0)	99 (8.3)	3.22	.959	ปานกลาง
สารธรรมะจากวารสาร แผ่นพับ ใบปลิว	65 (5.4)	194 (16.2)	478 (39.8)	353 (29.4)	110 (9.2)	3.21	.998	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.36	.819	ปานกลาง

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 =น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วประเภทของสื่อธรรมะทางสื่อสิ่งพิมพ์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ สารธรรมะจากหนังสือธรรมะ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 3.66) รองลงมา สารธรรมะจากหนังสือพิมพ์ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) สารธรรมะจากนิตยสาร ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22) และ สารธรรมะจากวารสาร แผ่นพับ ใบปลิว ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.21) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-33 แสดงระดับค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางสื่อ
บุคคล

สารธรรมะจากสื่อบุคคล	ความน่าเชื่อถือ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
สารธรรมะจากพระภิกษุ โดยตรง	31 (2.6)	90 (7.5)	297 (24.8)	342 (28.5)	440 (36.7)	3.89	1.066	มาก
สารธรรมะจากญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย	22 (1.8)	101 (8.4)	360 (30.0)	428 (35.7)	289 (24.1)	3.72	.982	มาก
สารธรรมะจากพ่อแม่ พี่น้อง	27 (2.3)	84 (7.0)	394 (32.8)	439 (36.6)	256 (21.3)	3.68	.960	มาก
สารธรรมะจากบุคคลที่มี ชื่อเสียงในสังคม	57 (4.8)	166 (13.8)	477 (39.8)	343 (28.6)	157 (13.1)	3.31	1.020	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.65	.808	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 = น้อย,
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วประเภทของสื่อธรรมะทางสื่อบุคคลโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ สารธรรมะจากพระภิกษุโดยตรง ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) รองลงมา สารธรรมะจากญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) สารธรรมะจากพ่อแม่ พี่น้อง ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.68) และสารธรรมะจากบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-34 แสดงระดับค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทของสื่อธรรมะทางสื่ออื่นๆ

สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ	ความน่าเชื่อถือ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
สารธรรมะจากการจัดกิจกรรมด้านธรรมะพิเศษ เช่น โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันเข้าพรรษา ออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น	16 (1.3)	80 (6.7)	356 (29.7)	477 (39.8)	271 (22.6)	3.76	.922	มาก
ธรรมะจากการจัดแสดงตามงานต่าง ๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น	16 (1.3)	50 (4.2)	383 (31.9)	511 (42.7)	239 (19.9)	3.76	.864	มาก
สารธรรมะจาก การ์ตูนสอนธรรมะ	14 (1.2)	97 (8.1)	409 (34.1)	471 (39.3)	209 (17.4)	3.64	.901	มาก
ธรรมะจากการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)	43 (3.6)	152 (12.7)	505 (42.1)	360 (30.0)	140 (11.7)	3.34	.962	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.62	.695	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วประเภทของสื่อธรรมะทางสื่ออื่นๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ สารธรรมะจากการจัดกิจกรรมด้านธรรมะพิเศษ เช่น โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันเข้าพรรษา ออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น กับ ธรรมะจากการจัดแสดงตามงานต่าง ๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) รองลงมา สารธรรมะจาก การ์ตูนสอนธรรมะ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) และ ธรรมะจากการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความรู้ในสารธรรมะ

ตารางที่ 4-35 แสดงจำนวนร้อยละความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารธรรมะ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ความหมายของ คำว่า “โอวาทปฏิโมกษ์” ในพุทธศาสนา		
หัวใจแห่งพุทธศาสนา	445	37.1
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	404	33.7
ความบริสุทธิ์	68	5.7
การทำให้หลุดพ้นจากกิเลส	203	16.9
การบรรลุนิพาน	80	6.7
การประชุมครั้งแรกและถือเป็นครั้งใหญ่ที่สุดของพุทธศาสนา		
มิถิลาวณิชชา	176	14.7
ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
จาคูรงคสันนิบาต	665	55.4
สังคหวัตถุ	101	8.4
สัมปรายิกัตถ	135	11.3
ทิฏฐิมิกัตถ	123	10.3
พระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5		
กัลป์ยธรรม	299	24.9
อนัตตาลักษณะสูตร	512	42.7
ฉันทาคติ	93	7.8
ปาณาติบาต	171	14.3
บุพเพตปถิ	125	10.4
จำนวนคำตอบจากแบบสอบถาม	2,000	100.0
จำนวนคำตอบที่ตอบไม่ถูก	378	18.9
จำนวนคำตอบที่ตอบถูกต้อง	1,622	81.1

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมะ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกจำนวน 1,622 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการประชุมครั้งแรกและถือเป็นครั้งใหญ่ที่สุดของพุทธศาสนา คือ จาคูรงคสันนิบาต รองลงมาจะมีความรู้ในเรื่องของพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 คือ อนัตตาลักษณะสูตร และ ความหมายของ คำว่า “โอวาทปฏิโมกษ์” ในพุทธศาสนา คือ หัวใจแห่งพุทธศาสนา

ตารางที่ 4-36 แสดงจำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับอริยะสัจสี่

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การทำให้จิตใจสงบว่างจากกิเลส เป็นการดับทุกข์ หมายถึงอะไร		
ทุกข์	281	23.4
สมุทัย	403	33.6
นิโรธ	197	16.4
มรรค	229	19.1
อริยมรรค	90	7.5
ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ หมายถึงอะไร		
ทุกข์	211	17.6
สมุทัย	352	29.3
ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
นิโรธ	207	17.3
มรรค	264	22.0
อริยมรรค	166	13.8
ค้นหา 3 อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ หมายถึงอะไร		
ทุกข์	288	24.0
สมุทัย	306	25.5
นิโรธ	191	15.9
มรรค	184	15.3
อริยมรรค	231	19.3
จำนวนคำตอบจากแบบสอบถาม	2,000	100.0
จำนวนคำตอบที่ตอบไม่ถูก	1,331	66.55
จำนวนคำตอบที่ตอบถูกต้อง	669	33.45

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับอริยะสัจสี่ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกจำนวน 669 คน คิดเป็นร้อยละ 33.45 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการค้นหา 3 อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ คือ สมุทัย รองลงมาการทำให้จิตใจสงบว่างจากกิเลส เป็นการดับทุกข์ คือ นิโรธ และข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ คือ อริยมรรค

ตารางที่ 4-37 แสดงจำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับบอริยมรรค 8 ประการ

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเหลวไหล หมายถึงอะไร		
สัมมาทิฐิ	122	10.2
สัมมนาอาชีวะ	207	17.3
สัมมาวาจา	658	54.8
สัมมากัมมันตะ	67	5.6
สัมมนาวายามะ	146	12.2
การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินิคมในกาม หมายถึงอะไร		
สัมมาทิฐิ	194	16.2
สัมมนาอาชีวะ	407	33.9
สัมมาวาจา	58	4.8
สัมมากัมมันตะ	332	27.7
ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สัมมนาวายามะ	209	17.4
ความคิดที่จะเป็นอิสระจากความโลภ ความโกรธ ความหลง หมายถึงอะไร		
สัมมาทิฐิ	434	36.2
สัมมนาอาชีวะ	201	16.8
สัมมาวาจา	72	6.0
สัมมากัมมันตะ	272	22.7
สัมมนาวายามะ	221	18.4
จำนวนคำตอบจากแบบสอบถาม	2,000	100.0
จำนวนคำตอบที่ตอบไม่ถูก	779	38.95
จำนวนคำตอบที่ตอบถูกต้อง	1,221	61.05

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับบอริยมรรค 8 ประการ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกจำนวน 1,221 คน คิดเป็นร้อยละ 61.05 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเหลวไหล คือ สัมมาวาจา รองลงมาการไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินิคมในกาม คือ สัมมากัมมันตะ และความคิดที่จะเป็นอิสระจากความโลภ ความโกรธ ความหลง คือ สัมมนาวายามะ

ตารางที่ 4-38 แสดงจำนวนร้อยละความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติในศีล 5

ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ปาณาติปาตา เวรมณี หมายถึงอะไร		
เว้นจากการพูดเท็จ	236	19.7
เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต	710	59.2
เว้นจากการดื่มน้ำเมา	85	7.1
เว้นจากการลักทรัพย์	134	11.2
เว้นจากการประพฤตินอกใจ	35	2.9
อทินนาทานา เวรมณี หมายถึงอะไร		
เว้นจากการพูดเท็จ	309	25.8
เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต	194	16.2
เว้นจากการดื่มน้ำเมา	145	12.1
เว้นจากการลักทรัพย์	472	39.3
เว้นจากการประพฤตินอกใจ	80	6.7
ลักษณะข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี หมายถึงอะไร		
เว้นจากการพูดเท็จ	111	9.3
เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต	127	10.6
เว้นจากการดื่มน้ำเมา	806	67.2
เว้นจากการลักทรัพย์	116	9.7
เว้นจากการประพฤตินอกใจ	40	3.3
จำนวนคำตอบจากแบบสอบถาม	2,000	100.0
จำนวนคำตอบที่ตอบไม่ถูก	12	0.6
จำนวนคำตอบที่ตอบถูกต้อง	1,988	99.4

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติในศีล 5 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกจำนวน 1,988 คน คิดเป็นร้อยละ 99.4 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของสุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี คือ เว้นจากการดื่มน้ำเมา รองลงมาปาณาติปาตา เวรมณี คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต และอทินนาทานา เวรมณี คือ เว้นจากการลักทรัพย์

ส่วนที่ 4 การนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 4-39 แสดงระดับค่าเฉลี่ยรวมและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

การนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
หลักของความสะอาด	4.02	.649	มาก
หลักของความขยัน	3.82	.683	มาก
หลักของความซื่อสัตย์	3.82	.670	มาก
หลักของความสุภาพ	3.81	.664	มาก
หลักของความมีน้ำใจ	3.75	.708	มาก
หลักของความมีวินัย	3.73	.723	มาก
หลักของความสามัคคี	3.63	.659	มาก
หลักของความประหยัด	3.45	.777	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คือ หลักของความสะอาด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) หลักของความขยัน ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) หลักของความซื่อสัตย์ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) หลักของความสุภาพ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) หลักของความมีน้ำใจ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) หลักของความมีวินัย ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) หลักของความสามัคคี ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) หลักของความประหยัด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-40 แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความขยัน

หลักของความขยัน	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
ท่านมีความขยัน และตั้งใจเรียน	4 (0.3)	23 (1.9)	327 (27.3)	507 (42.3)	339 (28.3)	3.96	.813	มาก
ท่านสนใจศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา	2 (0.2)	26 (2.2)	380 (31.7)	519 (43.3)	273 (22.8)	3.86	.792	มาก
เมื่อมีปัญหาท่านมักจะปรึกษาพ่อแม่ พี่น้อง หรือครู ก่อนตัดสินใจแก้ไขปัญหา	20 (1.7)	83 (6.9)	330 (27.5)	483 (40.3)	284 (23.7)	3.77	.942	มาก
ท่านทำการบ้านที่ครูสั่งด้วยตัวของท่านเองทุกครั้ง	9 (0.8)	75 (6.3)	424 (35.3)	459 (38.3)	233 (19.4)	3.69	.878	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.82	.683	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความขยัน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ ท่านมีความขยัน และตั้งใจเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) รองลงมา ท่านสนใจศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.86) เมื่อมีปัญหาท่านมักจะปรึกษาพ่อแม่ พี่น้อง หรือครู ก่อนตัดสินใจแก้ไขปัญหา ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) และ ท่านทำการบ้านที่ครูสั่งด้วยตัวของท่านเองทุกครั้ง ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-41 แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความประหยัด

หลักของความประหยัด	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
ของที่ท่านไม่ใช้แล้ว เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ของเล่น หนังสือ ฯลฯ ท่านมักจะเก็บไว้และบริจาคให้ผู้อื่น	26 (2.2)	112 (9.3)	393 (32.8)	448 (37.8)	221 (18.4)	3.60	.962	มาก
ท่านมีการออมเงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายปกติของท่านในแต่ละเดือนอยู่เสมอ	31 (2.6)	86 (7.2)	442 (36.8)	429 (35.8)	212 (17.7)	3.59	.946	มาก
เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า หรือของเล่นที่เป็นที่นิยมในขณะนั้น ท่านจะต้องหาซื้อมาเพื่อเป็นของตัวเอง ทำให้เป็นคนที่มีความทันสมัยอยู่เสมอ	52 (4.3)	160 (13.3)	426 (35.5)	373 (31.1)	189 (15.8)	3.41	1.041	มาก
ท่านมีการจดบันทึกการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือน	122 (10.2)	201 (16.8)	370 (30.8)	348 (29.0)	159 (13.3)	3.18	1.167	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.45	.777	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความประหยัด โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.45) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ ของที่ท่านไม่ใช้แล้ว เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ของเล่น หนังสือ ฯลฯ ท่านมักจะเก็บไว้และบริจาคให้ผู้อื่น ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) รองลงมา ท่านมีการออมเงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายปกติของท่านในแต่ละเดือนอยู่เสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า หรือของเล่นที่เป็นที่นิยมในขณะนั้น ท่านจะต้องหาซื้อมาเพื่อเป็นของตัวเอง ทำให้เป็นคนที่มีความทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) และ ท่านมีการจดบันทึกการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.18) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-42 แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความซื่อสัตย์

หลักของความซื่อสัตย์	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
เมื่อท่านทำผิดท่านจะยอมรับและกล่าวคำขอโทษเสมอ	9 (0.8)	31 (2.6)	327 (27.3)	520 (43.3)	313 (26.1)	3.91	.835	มาก
เมื่อเวลาท่านซื้อของแล้วได้รับเงินทอนเกินกว่าที่ควรจะได้ ท่านจะนำไปคืนร้านค้า นั้น ๆ เสมอ	26 (2.2)	56 (4.7)	312 (26.0)	487 (40.6)	319 (26.6)	3.85	.941	มาก
ท่านมักจะช่วยพ่อแม่ พี่น้อง ทำงานบ้านเสมอ	9 (0.8)	61 (5.8)	374 (31.2)	469 (39.1)	287 (23.9)	3.80	.885	มาก
ท่านไม่เคยหยิบสิ่งของของผู้อื่นไปใช้โดยไม่บอกกล่าว	58 (4.8)	66 (5.5)	327 (27.3)	460 (38.3)	289 (24.1)	3.71	1.043	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.82	.670	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความซื่อสัตย์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ เมื่อท่านทำผิดท่านจะยอมรับและกล่าวคำขอโทษเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) รองลงมา เมื่อเวลาท่านซื้อของแล้วได้รับเงินทอนเกินกว่าที่ควรจะได้ ท่านจะนำไปคืนร้านค้า นั้น ๆ เสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) ท่านมักจะช่วยพ่อแม่ พี่น้อง ทำงานบ้านเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) และ ท่านไม่เคยหยิบสิ่งของของผู้อื่นไปใช้โดยไม่บอกกล่าว ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-43 แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความมีวินัย

หลักของความมีวินัย	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมต่าง ๆ ท่านมักจะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ	12 (1.0)	54 (4.5)	363 (30.3)	519 (43.3)	252 (21.0)	3.79	.859	มาก
ท่านแต่งกายถูกระเบียบตามข้อบังคับของโรงเรียนเสมอ	23 (1.9)	61 (5.1)	355 (29.6)	482 (40.2)	279 (23.3)	3.78	.925	มาก
ท่านไม่เคยมาโรงเรียนสาย	62 (5.2)	67 (5.6)	343 (28.6)	455 (37.9)	273 (22.8)	3.68	1.047	มาก
ท่านมักจะเป็นที่ชื่นชมของครูและเพื่อนในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับความเป็นนักเรียน	14 (1.2)	76 (6.3)	446 (37.2)	425 (35.4)	239 (19.9)	3.67	.905	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.73	.723	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 =น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความมีวินัย โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมต่าง ๆ ท่านมักจะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) รองลงมา ท่านแต่งกายถูกระเบียบตามข้อบังคับของโรงเรียนเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) ท่านไม่เคยมาโรงเรียนสาย ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.68) และ ท่านมักจะเป็นที่ชื่นชมของครูและเพื่อนในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับความเป็นนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.67) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-44 แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความสุขภาพ

หลักของความสุขภาพ	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
เมื่อเจอญาติผู้ใหญ่ ครู หรือผู้อาวุโสกว่า ท่านจะยกมือไหว้เสมอ โดยที่ไม่ต้องมีคนบอกให้ทำ	4 (0.3)	39 (3.3)	285 (23.8)	487 (40.6)	385 (32.1)	4.01	.848	มาก
ท่านแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ	7 (0.6)	39 (3.3)	344 (28.7)	511 (42.6)	299 (24.9)	3.88	.839	มาก
ท่านเป็นคนชอบช่วยเหลือผู้อื่นถึงแม้จะไม่มีใครขอร้องให้ทำ	9 (0.8)	59 (4.9)	412 (34.3)	482 (40.2)	238 (19.8)	3.73	.858	มาก
ท่านไม่ใช้คำพูดที่หยาบคาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง พ่อแม่ พี่น้อง ครู และเพื่อน	35 (2.9)	96 (8.0)	397 (33.1)	456 (38.0)	216 (18.0)	3.60	.967	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.81	.664	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความสุขภาพโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ เมื่อเจอญาติผู้ใหญ่ ครู หรือผู้อาวุโสกว่า ท่านจะยกมือไหว้เสมอ โดยที่ไม่ต้องมีคนบอกให้ทำ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) รองลงมา ท่านแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88) ท่านเป็นคนชอบช่วยเหลือผู้อื่นถึงแม้จะไม่มีใครขอร้องให้ทำ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) และท่านไม่ใช้คำพูดที่หยาบคาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง พ่อแม่ พี่น้อง ครู และเพื่อน ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-45 แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความสะอาด

หลักของความสะอาด	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
ท่านอาบน้ำทุกเช้า และเย็น	7 (0.6)	23 (1.9)	190 (15.8)	309 (25.8)	671 (55.9)	4.35	.853	มากที่สุด
ท่านสระผมทุกวัน	14 (1.2)	31 (2.6)	257 (21.4)	378 (31.5)	520 (43.3)	4.13	.916	มาก
ท่านเป็นคนทำความสะอาดห้องนอนของตนเอง	14 (1.2)	78 (6.5)	333 (27.8)	469 (39.1)	306 (25.5)	3.81	.929	มาก
ท่านล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง	10 (0.8)	72 (6.0)	371 (30.9)	450 (37.5)	297 (24.8)	3.79	.911	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						4.02	.649	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของสะอาด โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ ท่านอาบน้ำทุกเช้า และเย็น ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.35) รองลงมาท่านสระผมทุกวัน ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.13) ท่านเป็นคนทำความสะอาดห้องนอนของตนเอง ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) และ ท่านล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-46 แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความสามัคคี

หลักของความสามัคคี	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
เมื่อครูสั่งรายงานกลุ่ม ท่านจะทำหน้าที่ที่เพื่อนในกลุ่มมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ	5 (0.4)	62 (5.2)	373 (31.1)	518 (43.2)	242 (20.2)	3.77	.841	มาก
เมื่อเกิดความขัดแย้งในกลุ่ม ท่านมักจะเป็นคนห้ามปรามและพยายามทำให้เพื่อนในกลุ่มเลิกทะเลาะกัน	10 (0.8)	69 (5.8)	398 (33.2)	514 (42.8)	209 (17.4)	3.70	.850	มาก
ทุกครั้งที่มีการคัดเลือกหรือเลือกตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนท่านมักจะมีส่วนร่วมเสมอ	22 (1.8)	103 (8.6)	383 (31.9)	486 (40.5)	206 (17.2)	3.63	.927	มาก
เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับท่าน ท่านมักจะไม่พอใจและพยายามทำให้เพื่อนมีความเห็นตรงกันกับท่านเสมอ	42 (3.5)	154 (12.8)	421 (35.1)	432 (36.0)	151 (12.6)	3.41	.981	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.63	.659	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความสามัคคี โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ เมื่อครูสั่งรายงานกลุ่ม ท่านจะทำหน้าที่ที่เพื่อนในกลุ่มมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) รองลงมา เมื่อเกิดความขัดแย้งในกลุ่ม ท่านมักจะเป็นคนห้ามปรามและพยายามทำให้เพื่อนในกลุ่มเลิกทะเลาะกัน ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) ทุกครั้งที่มีการคัดเลือกหรือเลือกตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนท่านมักจะมีส่วนร่วมเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) และ เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับท่าน ท่าน

มักจะไม่พอใจและพยายามทำให้เพื่อนมีความเห็นตรงกันกับท่านเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-47 แสดงระดับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความน้ำใจ

หลักของความน้ำใจ	ระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	1	2	3	4	5			
เมื่อมีโอกาสท่านมักจะไปทำบุญร่วมกับพ่อแม่ ญาติพี่น้องเสมอ	19 (1.6)	69 (5.7)	309 (25.8)	499 (41.6)	305 (25.4)	3.84	.924	มาก
ของเล่นที่ท่านไม่เล่นแล้ว ท่านมักจะเก็บแล้วบริจาคให้ผู้อื่นเสมอ	13 (1.1)	70 (5.8)	401 (33.4)	464 (38.7)	252 (21.0)	3.73	.895	มาก
ท่านมักจะชอบเหลือคุณครู ถึงแม้คุณครูจะไม่ได้ขอร้องให้ท่านช่วย	7 (0.6)	79 (5.7)	407 (33.9)	448 (39.0)	258 (19.9)	3.71	.878	มาก
ท่านสามารถจำได้ว่าเพื่อนในกลุ่มของท่านชอบหรือไม่ชอบอะไรได้ทุกคน	20 (1.7)	71 (5.9)	401 (33.4)	448 (37.3)	258 (21.5)	3.71	.925	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.75	.708	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = มากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = มาก, ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 = น้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้วมีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความน้ำใจ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) โดยแยกพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ เมื่อมีโอกาสท่านมักจะไปทำบุญร่วมกับพ่อแม่ ญาติพี่น้องเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) รองลงมา ของเล่นที่ท่านไม่เล่นแล้วท่านมักจะเก็บแล้วบริจาคให้ผู้อื่นเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) และท่านมักจะชอบเหลือคุณครู ถึงแม้คุณครูจะไม่ได้ขอร้องให้ท่านช่วย กับ ท่านสามารถจำได้ว่าเพื่อนในกลุ่มของท่านชอบหรือไม่ชอบอะไรได้ทุกคน ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน

สมมติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 4-48 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.123(b)	1	.726
Likelihood Ratio	.123	1	.726
Linear-by-Linear Association	.123	1	.726
N of Valid Cases	1200		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 213.05.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .726 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-49 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.002(b)	1	.964
Likelihood Ratio	.002	1	.964
Linear-by-Linear Association	.002	1	.964
N of Valid Cases	1200		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 257.61.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .964 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-50 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.075(b)	1	.784
Likelihood Ratio	.075	1	.784
Linear-by-Linear Association	.075	1	.784
N of Valid Cases	1200		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 254.36.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .784 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-51 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.170(b)	1	.279
Likelihood Ratio	1.170	1	.279
Linear-by-Linear Association	1.169	1	.280
N of Valid Cases	1200		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 261.33.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .279 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-52 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.952(a)	2	.229
Likelihood Ratio	3.334	2	.189
Linear-by-Linear Association	1.105	1	.293
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .46.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .229 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-53 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.995(b)	1	.158
Likelihood Ratio	1.993	1	.158
Linear-by-Linear Association	1.993	1	.158
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 196.34.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .158 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-54 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.791(b)	1	.181
Likelihood Ratio	1.792	1	.181
Linear-by-Linear Association	1.789	1	.181
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 228.37.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .181 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-55 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.949(a)	6	.127
Likelihood Ratio	9.924	6	.128
Linear-by-Linear Association	.270	1	.604
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (14.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.53.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .127 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-56 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.941(a)	6	.326
Likelihood Ratio	7.006	6	.320
Linear-by-Linear Association	3.535	1	.060
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (14.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.85.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .326 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-57 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.002(a)	6	.321
Likelihood Ratio	7.070	6	.314
Linear-by-Linear Association	5.797	1	.016
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (14.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.83.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .321 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-58 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17.426(a)	6	.008
Likelihood Ratio	18.222	6	.006
Linear-by-Linear Association	10.897	1	.001
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (14.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.88.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .008 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-59 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.652(a)	12	.261
Likelihood Ratio	15.287	12	.226
Linear-by-Linear Association	.151	1	.697
N of Valid Cases	1200		

a 9 cells (42.9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .261 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-60 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8.755(a)	6	.188
Likelihood Ratio	9.947	6	.127
Linear-by-Linear Association	1.525	1	.217
N of Valid Cases	1200		

a 3 cells (21.4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.41.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .188 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-61 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.580(a)	6	.102
Likelihood Ratio	10.687	6	.099
Linear-by-Linear Association	9.056	1	.003
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (14.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.64.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .102 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-62 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.385(a)	2	.825
Likelihood Ratio	.384	2	.825
Linear-by-Linear Association	.157	1	.692
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 143.44.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .825 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-63 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.550(a)	2	.759
Likelihood Ratio	.550	2	.760
Linear-by-Linear Association	.532	1	.466
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 173.44.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .759 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-64 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.551(a)	2	.103
Likelihood Ratio	4.545	2	.103
Linear-by-Linear Association	4.022	1	.045
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 171.25.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .103 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-65 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.192(a)	2	.075
Likelihood Ratio	5.187	2	.075
Linear-by-Linear Association	4.430	1	.035
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 175.94.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .075 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-66 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.969(a)	4	.410
Likelihood Ratio	4.200	4	.380
Linear-by-Linear Association	.003	1	.954
N of Valid Cases	1200		

a 3 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .31.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .410 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-67 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	.209(a)	2	.901
Likelihood Ratio	.209	2	.901
Linear-by-Linear Association	.031	1	.861
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 132.19.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .901 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-68 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.035(a)	2	.362
Likelihood Ratio	2.027	2	.363
Linear-by-Linear Association	1.586	1	.208
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 153.75.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .362 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-69 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สาขาวิชาที่เรียนและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.614(a)	6	.468
Likelihood Ratio	5.635	6	.465
Linear-by-Linear Association	1.709	1	.191
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21.42.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .468 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สาขาวิชาที่เรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-70 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่เรียนและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.268(a)	6	.018
Likelihood Ratio	15.744	6	.015
Linear-by-Linear Association	1.351	1	.245
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 25.90.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .018 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสาขาวิชาที่เรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-71 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่เรียนและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.921(a)	6	.091
Likelihood Ratio	11.131	6	.084
Linear-by-Linear Association	.000	1	.998
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 25.57.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .091 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสาขาวิชาที่เรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-72 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่เรียนและพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	23.753(a)	6	.001
Likelihood Ratio	25.609	6	.000
Linear-by-Linear Association	2.707	1	.100
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 26.27.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสาขาวิชาที่เรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-73 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่เรียนและพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25.965(a)	12	.011
Likelihood Ratio	25.532	12	.012
Linear-by-Linear Association	.000	1	.997
N of Valid Cases	1200		

a 7 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .05.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .011 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสาขาวิชาที่เรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-74 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่เรียนและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.895(a)	6	.246
Likelihood Ratio	8.080	6	.232
Linear-by-Linear Association	1.341	1	.247
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19.74.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .246 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสาขาวิชาที่เรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-75 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่เรียนและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14.719(a)	6	.023
Likelihood Ratio	16.116	6	.013
Linear-by-Linear Association	.810	1	.368
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22.96.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .023 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสาขาวิชาที่เรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-76 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.184(a)	2	.336
Likelihood Ratio	2.129	2	.345
Linear-by-Linear Association	.422	1	.516
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13.01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .336 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสถานภาพของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-77 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.483(a)	2	.106
Likelihood Ratio	4.491	2	.106
Linear-by-Linear Association	.165	1	.684
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15.73.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .106 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสถานภาพของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-78 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.630(a)	2	.003
Likelihood Ratio	11.767	2	.003
Linear-by-Linear Association	.800	1	.371
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15.53.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสถานภาพของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-79 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.340(a)	2	.003
Likelihood Ratio	11.484	2	.003
Linear-by-Linear Association	1.953	1	.162
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15.95.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสถานภาพของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-80 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.611(a)	4	.807
Likelihood Ratio	1.788	4	.775
Linear-by-Linear Association	.200	1	.655
N of Valid Cases	1200		

a 3 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .03.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .807 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสถานภาพของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-81 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.921(a)	2	.383
Likelihood Ratio	1.894	2	.388
Linear-by-Linear Association	.006	1	.941
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11.99.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .383 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าสถานภาพของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-82 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดาและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.166(a)	2	.339
Likelihood Ratio	2.190	2	.335
Linear-by-Linear Association	.696	1	.404
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13.94.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .339 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สถานภาพของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-83 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัวและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	19.102(a)	5	.002
Likelihood Ratio	19.454	5	.002
Linear-by-Linear Association	.557	1	.455
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 49.34.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-84 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.619(a)	5	.464
Likelihood Ratio	4.633	5	.462
Linear-by-Linear Association	2.151	1	.142
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 59.66.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .464 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-85 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.591(a)	5	.902
Likelihood Ratio	1.591	5	.902
Linear-by-Linear Association	.606	1	.436
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 58.91.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .902 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-86 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัวและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.011(a)	5	.220
Likelihood Ratio	7.103	5	.213
Linear-by-Linear Association	.005	1	.943
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 60.52.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .220 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-87 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัวและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.316(a)	10	.413
Likelihood Ratio	7.232	10	.703
Linear-by-Linear Association	1.860	1	.173
N of Valid Cases	1200		

a 6 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .11.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .413 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-88 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัวและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.322(a)	5	.198
Likelihood Ratio	7.321	5	.198
Linear-by-Linear Association	2.330	1	.127
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 45.47.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .198 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-89 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัวและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.338(a)	5	.502
Likelihood Ratio	4.387	5	.495
Linear-by-Linear Association	.410	1	.522
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 52.89.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .502 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

**สมมติฐานข้อที่ 2 ชนิดของสื่อในการเผยแพร่ธรรมะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

**ตารางที่ 4-90 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากโทรทัศน์และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์**

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	39.479(a)	8	.000
Likelihood Ratio	39.358	8	.000
Linear-by-Linear Association	27.082	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.30.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

**ตารางที่ 4-91 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากโทรทัศน์และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ**

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	43.251(a)	8	.000
Likelihood Ratio	43.963	8	.000
Linear-by-Linear Association	19.773	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.78.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-92 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากโทรทัศน์และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	37.998(a)	8	.000
Likelihood Ratio	38.752	8	.000
Linear-by-Linear Association	8.257	1	.004
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.74.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-93 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากโทรทัศน์และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	18.384(a)	8	.019
Likelihood Ratio	18.517	8	.018
Linear-by-Linear Association	9.892	1	.002
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.82.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .019 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-94 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากโทรทัศน์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	32.739(a)	16	.008
Likelihood Ratio	31.047	16	.013
Linear-by-Linear Association	2.144	1	.143
N of Valid Cases	1200		

a. 11 cells (40.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .008 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-95 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากโทรทัศน์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	23.987(a)	8	.002
Likelihood Ratio	24.311	8	.002
Linear-by-Linear Association	9.079	1	.003
N of Valid Cases	1200		

a. 3 cells (16.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.12.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-96 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากโทรทัศน์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	27.589(a)	8	.001
Likelihood Ratio	28.347	8	.000
Linear-by-Linear Association	13.616	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (11.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.46.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-97 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากสื่อวิทยุ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.267(a)	4	.055
Likelihood Ratio	9.381	4	.052
Linear-by-Linear Association	7.641	1	.006
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 26.78.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .055 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-98 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	26.133(a)	4	.000
Likelihood Ratio	26.337	4	.000
Linear-by-Linear Association	19.182	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 32.38.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-99 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25.146(a)	4	.000
Likelihood Ratio	25.457	4	.000
Linear-by-Linear Association	15.321	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 31.97.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-100 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16.651(a)	4	.002
Likelihood Ratio	16.987	4	.002
Linear-by-Linear Association	9.672	1	.002
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 32.84.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-101 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	22.700(a)	8	.004
Likelihood Ratio	23.208	8	.003
Linear-by-Linear Association	.422	1	.516
N of Valid Cases	1200		

a 5 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .06.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-102 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.926(a)	4	.003
Likelihood Ratio	16.634	4	.002
Linear-by-Linear Association	12.369	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24.68.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-103 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.428(a)	4	.004
Likelihood Ratio	15.798	4	.003
Linear-by-Linear Association	12.083	1	.001
N of Valid Cases	1200		

a 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 28.70.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-104 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	28.142(a)	16	.030
Likelihood Ratio	28.825	16	.025
Linear-by-Linear Association	8.653	1	.003
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (5.9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.83.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .030 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-105 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	32.525(a)	16	.009
Likelihood Ratio	33.780	16	.006
Linear-by-Linear Association	14.611	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 1 cells (2.9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.63.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .009 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-106 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	29.700(a)	16	.020
Likelihood Ratio	30.218	16	.017
Linear-by-Linear Association	9.947	1	.002
N of Valid Cases	1200		

a 1 cells (2.9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.57.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .020 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-107 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	28.198(a)	16	.030
Likelihood Ratio	28.763	16	.026
Linear-by-Linear Association	12.684	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 1 cells (2.9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.69.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .030 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-108 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	47.737(a)	32	.036
Likelihood Ratio	47.452	32	.039
Linear-by-Linear Association	.502	1	.479
N of Valid Cases	1200		

a 18 cells (35.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .036 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-109 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	33.904(a)	16	.006
Likelihood Ratio	35.842	16	.003
Linear-by-Linear Association	9.584	1	.002
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (5.9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.53.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .006 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-110 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	36.420(a)	16	.003
Likelihood Ratio	38.364	16	.001
Linear-by-Linear Association	15.585	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 2 cells (5.9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.10.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-111 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อบุคคล และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	24.425(a)	16	.081
Likelihood Ratio	26.081	16	.053
Linear-by-Linear Association	4.148	1	.042
N of Valid Cases	1200		

a 7 cells (20.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.15.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .081 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-112 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อบุคคล และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	24.146(a)	16	.086
Likelihood Ratio	25.794	16	.057
Linear-by-Linear Association	1.549	1	.213
N of Valid Cases	1200		

a 6 cells (17.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.39.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .086 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-113 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อบุคคล และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	20.247(a)	16	.209
Likelihood Ratio	21.689	16	.154
Linear-by-Linear Association	.982	1	.322
N of Valid Cases	1200		

a 6 cells (17.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.37.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .206 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-114 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สาระธรรมะจากสื่อบุคคล และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25.106(a)	16	.068
Likelihood Ratio	27.269	16	.039
Linear-by-Linear Association	.376	1	.540
N of Valid Cases	1200		

a 6 cells (17.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.41.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .068 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สาระธรรมะจากสื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-115 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สาระธรรมะจากสื่อบุคคล และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	31.962(a)	32	.469
Likelihood Ratio	32.948	32	.421
Linear-by-Linear Association	.178	1	.673
N of Valid Cases	1200		

a 23 cells (45.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .469 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สาระธรรมะจากสื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-116 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อบุคคล และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	29.572(a)	16	.020
Likelihood Ratio	29.044	16	.024
Linear-by-Linear Association	16.952	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a. 7 cells (20.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.06.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .020 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-117 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่อบุคคล และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	31.904(a)	16	.010
Likelihood Ratio	34.361	16	.005
Linear-by-Linear Association	2.591	1	.107
N of Valid Cases	1200		

a. 7 cells (20.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.23.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .010 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-118 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	36.848(a)	16	.002
Likelihood Ratio	37.941	16	.002
Linear-by-Linear Association	18.289	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 9 cells (26.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .77.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-119 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16.278(a)	16	.434
Likelihood Ratio	17.263	16	.369
Linear-by-Linear Association	.493	1	.483
N of Valid Cases	1200		

a 9 cells (26.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .93.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .434 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อวิทยุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-120 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	32.743(a)	16	.008
Likelihood Ratio	35.159	16	.004
Linear-by-Linear Association	3.311	1	.069
N of Valid Cases	1200		

a 9 cells (26.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .91.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .008 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-121 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	23.647(a)	16	.097
Likelihood Ratio	24.839	16	.073
Linear-by-Linear Association	2.035	1	.154
N of Valid Cases	1200		

a 9 cells (26.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .94.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .097 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-122 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	33.042(a)	32	.416
Likelihood Ratio	28.392	32	.650
Linear-by-Linear Association	1.494	1	.222
N of Valid Cases	1200		

a 26 cells (51.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .416 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-123 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	40.552(a)	16	.001
Likelihood Ratio	41.857	16	.000
Linear-by-Linear Association	19.224	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 10 cells (29.4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .71.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมะจากสื่ออื่นๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-124 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	35.739(a)	16	.003
Likelihood Ratio	37.410	16	.002
Linear-by-Linear Association	14.950	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 9 cells (26.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .82.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 3 วิธีการถ่ายทอดสารธรรมะมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติ ภายหลังได้รับการถ่ายทอด

ตารางที่ 4-125 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากโทรทัศน์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	298.663(a)	112	.000
Likelihood Ratio	306.233	112	.000
Linear-by-Linear Association	113.337	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 81 cells (60.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-126 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากโทรทัศน์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	293.952(a)	128	.000
Likelihood Ratio	288.522	128	.000
Linear-by-Linear Association	88.719	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 91 cells (59.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .02.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-127 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากโทรทัศน์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	518.001(a)	120	.000
Likelihood Ratio	321.140	120	.000
Linear-by-Linear Association	110.725	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 88 cells (61.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-128 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากโทรทัศน์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความเป็นวินัย

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	290.805(a)	128	.000
Likelihood Ratio	279.254	128	.000
Linear-by-Linear Association	68.475	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 95 cells (62.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความเป็นวินัย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-129 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะทางสื่อโทรทัศน์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสุภาพ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	229.895(a)	120	.000
Likelihood Ratio	227.793	120	.000
Linear-by-Linear Association	61.418	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 91 cells (63.2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสุภาพ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-130 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากโทรทัศน์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	196.128(a)	112	.000
Likelihood Ratio	174.799	112	.000
Linear-by-Linear Association	23.934	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 83 cells (61.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-131 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากโทรทัศน์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	300.972(a)	112	.000
Likelihood Ratio	280.695	112	.000
Linear-by-Linear Association	101.658	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 79 cells (58.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-132 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากโทรทัศน์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีน้ำใจ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	262.779(a)	128	.000
Likelihood Ratio	252.655	128	.000
Linear-by-Linear Association	74.597	1	.000
N of Valid Cases	1198		

a 100 cells (65.4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีน้ำใจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-133 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อวิทยุ และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	181.231(a)	56	.000
Likelihood Ratio	175.300	56	.000
Linear-by-Linear Association	73.602	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 27 cells (36.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .06.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-134 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อวิทยุ และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	206.718(a)	64	.000
Likelihood Ratio	191.390	64	.000
Linear-by-Linear Association	82.115	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 33 cells (38.8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .18.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-135 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อวิทยุ และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	178.044(a)	60	.000
Likelihood Ratio	160.941	60	.000
Linear-by-Linear Association	50.868	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 32 cells (40.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .06.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-136 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อวิทยุ และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีวินัย

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	180.210(a)	64	.000
Likelihood Ratio	174.484	64	.000
Linear-by-Linear Association	49.211	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a. 35 cells (41.2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .12.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีวินัย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-137 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อวิทยุ และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสุภาพ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	137.984(a)	60	.000
Likelihood Ratio	127.113	60	.000
Linear-by-Linear Association	33.587	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a. 32 cells (40.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .06.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสุภาพ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-138 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากสื่อวิทยุ และ การนำความรู้ที่ได้จากสาร
 ธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	88.554(a)	56	.004
Likelihood Ratio	86.522	56	.006
Linear-by-Linear Association	6.900	1	.009
N of Valid Cases	1200		

a 29 cells (38.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .12.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาดที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-139 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากสื่อวิทยุ และ การนำความรู้ที่ได้จากสาร
 ธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	192.708(a)	56	.000
Likelihood Ratio	185.820	56	.000
Linear-by-Linear Association	73.956	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 28 cells (37.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .06.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-140 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อวิทยุ และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีน้ำใจ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	178.031(a)	64	.000
Likelihood Ratio	164.555	64	.000
Linear-by-Linear Association	58.885	1	.000
N of Valid Cases	1198		

a 35 cells (41.2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .06.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีน้ำใจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-141 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	433.242(a)	224	.000
Likelihood Ratio	406.691	224	.000
Linear-by-Linear Association	88.308	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 176 cells (69.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-142 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	551.930(a)	256	.000
Likelihood Ratio	498.970	256	.000
Linear-by-Linear Association	104.687	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 210 cells (72.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .03.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-143 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	597.660(a)	240	.000
Likelihood Ratio	445.332	240	.000
Linear-by-Linear Association	103.497	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 193 cells (71.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-144 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของคามมีวินัย

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	493.832(a)	256	.000
Likelihood Ratio	452.465	256	.000
Linear-by-Linear Association	73.453	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 213 cells (73.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .02.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของคามมีวินัย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-145 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของคามสุภาพ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	508.233(a)	240	.000
Likelihood Ratio	401.160	240	.000
Linear-by-Linear Association	85.495	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 202 cells (74.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของคามสุภาพ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-146 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	313.978(a)	224	.000
Likelihood Ratio	269.602	224	.020
Linear-by-Linear Association	20.401	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 182 cells (71.4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .02.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-147 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	555.877(a)	224	.000
Likelihood Ratio	463.130	224	.000
Linear-by-Linear Association	116.934	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 181 cells (71.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-148 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมมีน้ำใจ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	511.774(a)	256	.000
Likelihood Ratio	456.987	256	.000
Linear-by-Linear Association	92.005	1	.000
N of Valid Cases	1198		

a 217 cells (75.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมมีน้ำใจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-149 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อบุคคล และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมขยัน

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	448.484(a)	224	.000
Likelihood Ratio	403.064	224	.000
Linear-by-Linear Association	85.462	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 168 cells (65.9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของควมขยัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-150 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อบุคคล และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	428.909(a)	256	.000
Likelihood Ratio	377.625	256	.000
Linear-by-Linear Association	36.092	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 200 cells (69.2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-151 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อบุคคลและการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	500.767(a)	240	.000
Likelihood Ratio	366.726	240	.000
Linear-by-Linear Association	106.123	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 188 cells (69.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-152 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากสื่อบุคคล และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความเป็นวินัย

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	529.499(a)	256	.000
Likelihood Ratio	398.225	256	.000
Linear-by-Linear Association	85.008	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 206 cells (71.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความเป็นวินัย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-153 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาระธรรมจากสื่อบุคคล และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสุภาพ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	622.338(a)	240	.000
Likelihood Ratio	375.751	240	.000
Linear-by-Linear Association	106.818	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 188 cells (69.1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ภาระธรรมจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสุภาพ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-154 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อบุคคล และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	503.587(a)	224	.000
Likelihood Ratio	317.362	224	.000
Linear-by-Linear Association	62.523	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 170 cells (66.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-155 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อบุคคล และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	439.705(a)	224	.000
Likelihood Ratio	337.242	224	.000
Linear-by-Linear Association	101.057	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 177 cells (69.4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-156 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่อบุคคล และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีน้ำใจ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	530.716(a)	256	.000
Likelihood Ratio	428.719	256	.000
Linear-by-Linear Association	114.768	1	.000
N of Valid Cases	1198		

a 208 cells (72.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีน้ำใจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-157 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	440.895(a)	224	.000
Likelihood Ratio	389.696	224	.000
Linear-by-Linear Association	134.424	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 179 cells (70.2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-158 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	429.097(a)	256	.000
Likelihood Ratio	387.415	256	.000
Linear-by-Linear Association	73.859	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 206 cells (71.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความประหยัด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-159 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	521.560(a)	240	.000
Likelihood Ratio	417.363	240	.000
Linear-by-Linear Association	142.850	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 192 cells (70.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความซื่อสัตย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-160 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของคามมีวินัย

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	431.922(a)	256	.000
Likelihood Ratio	372.683	256	.000
Linear-by-Linear Association	115.484	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 211 cells (73.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของคามมีวินัย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-161 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะทางสื่ออื่นๆ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของคามสุภาพ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	544.474(a)	240	.000
Likelihood Ratio	420.353	240	.000
Linear-by-Linear Association	130.812	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 199 cells (73.2%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของคามสุภาพ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-162 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	378.863(a)	224	.000
Likelihood Ratio	311.865	224	.000
Linear-by-Linear Association	71.179	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 180 cells (70.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสะอาด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-163 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	483.305(a)	224	.000
Likelihood Ratio	416.398	224	.000
Linear-by-Linear Association	131.219	1	.000
N of Valid Cases	1200		

a 180 cells (70.6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความสามัคคี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4-164 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ และ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีน้ำใจ

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	495.550(a)	256	.000
Likelihood Ratio	389.972	256	.000
Linear-by-Linear Association	116.886	1	.000
N of Valid Cases	1198		

a. 218 cells (75.4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

จากตารางพบว่าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-Square ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่า sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า สารธรรมะจากสื่ออื่นๆมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความมีน้ำใจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปราย ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลตัวอย่างที่เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 1,200 ชุด ที่ผ่านการตรวจสอบความน่าเชื่อถือแล้วมาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ โดยผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะ

ส่วนที่ 3 ความรู้ในสารธรรมะ

ส่วนที่ 4 การนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

2.การวิเคราะห์เชิงอนุมาน

สมมุติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมุติฐานข้อที่ 2 ชนิดของสื่อในการเผยแพร่ธรรมะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมุติฐานข้อที่ 3 วิธีการถ่ายทอดสารธรรมะมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ด้านธรรมะไปปฏิบัติภายหลังได้รับการถ่ายทอด

1.สรุปผลการวิจัย

1.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 643 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 557 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 โดยส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.3 ซึ่งมีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 34.6 และสาขาที่เรียน คือ วิทยาศาสตร์ – คณิต คิดเป็นร้อยละ 40.1 โดยส่วนใหญ่สถานภาพของบิดามารดาคือ อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 82.2 และส่วนใหญ่มีบิดา เสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 84.8 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว คือ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001- 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.0

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะ

ความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางโทรทัศน์ คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.6 โดยมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางโทรทัศน์ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.8 และส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางโทรทัศน์ คือ ช่วงเวลา 18.01-20.00 น. คิดเป็นร้อยละ 19.3

ความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวิทยุ คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.5 โดยมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางวิทยุ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 56.3 และส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวิทยุ คือ ช่วงเวลา 06.01-09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 21.4

ความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางหนังสือพิมพ์ คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.6 โดยมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางหนังสือพิมพ์ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 61.8 และส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางหนังสือพิมพ์ คือ ช่วงเวลา 12.01-14.00 น. คิดเป็นร้อยละ 22.9

ความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางนิตยสาร คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.0 โดยมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางนิตยสาร คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 58.1 และส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางนิตยสาร คือ ช่วงเวลา 12.01-14.00 น. คิดเป็นร้อยละ 25.8

ความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวารสาร แผ่นพับ คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.1 โดยมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางวารสารแผ่นพับ คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.3 และส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางวารสารแผ่นพับ คือ ช่วงเวลา 12.01-14.00 น. คิดเป็นร้อยละ 22.8

ความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูราจารย์/พี่น้อง เพื่อน คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.6 โดยมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูราจารย์/พี่น้อง เพื่อน คือ มีระยะเวลา 11- 30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.3 และส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑูราจารย์/พี่น้อง เพื่อน คือ ช่วงเวลา 06.01-09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 24.7

ความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางอินเทอร์เน็ต (Internet) คือ นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.8 โดยมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะในแต่ละครั้งทางอินเทอร์เน็ต (Internet) คือ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.6 และส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อสารธรรมะทางอินเทอร์เน็ต (Internet) คือ ช่วงเวลา 18.01-20.00 น. คิดเป็นร้อยละ 23.8

โดยภาพรวมประเภทของสื่อต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา หรือมีความน่าเชื่อถือต่อคำสั่งสอน คือ สารธรรมะจากโทรทัศน์ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) รองลงมา สารธรรมะจากสื่อบุคคล ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) และ สารธรรมะจากวิทยุ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) ตามลำดับ

ประเภทของสื่อธรรมะทางโทรทัศน์ คือ สารธรรมะจากรายการธรรมะในโทรทัศน์ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) ประเภทของสื่อธรรมะทางวิทยุโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) ประเภทของสื่อธรรมะทางสื่อสิ่งพิมพ์ คือ สารธรรมะจากหนังสือธรรมะ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.66) ประเภทของสื่อธรรมะทางสื่อบุคคล คือ สารธรรมะจากพระภิกษุโดยตรง ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) ประเภทของสื่อธรรมะทางสื่ออื่นๆ คือ สารธรรมะจากการจัดกิจกรรมด้านธรรมะพิเศษ เช่น โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันเข้าพรรษา ออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น กับธรรมะจากการจัดแสดงตามงานต่าง ๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76)

ส่วนที่ 3 ความรู้ในสารธรรมะ

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมะ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกจำนวน 1,622 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการประชุมครั้งแรกและถือเป็นครั้งใหญ่ที่สุดของพุทธศาสนา คือ จาตุรงคสันนิบาต รองลงมาจะมีความรู้ในเรื่องของพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 คือ อนัตตลักขณสูตร และ ความหมายของ คำว่า “โอวาทปฎิโมกข์” ในพุทธศาสนา คือ หัวใจแห่งพุทธศาสนา

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับอริยสัจสี่ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามถูกจำนวน 669 คน คิดเป็นร้อยละ 33.45 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการค้นหา 3 อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ คือ สมุทัย รองลงมาการทำให้จิตให้สงบว่างจากกิเลส เป็นการดับทุกข์ คือ นิโรธ และข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ คือ อริยมรรค

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับอริยมรรค 8 ประการ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามถูกจำนวน 1,221 คน คิดเป็นร้อยละ 61.05 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเหลวไหล คือ สัมมาวาจา รองลงมาการไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม คือ สัมมากรรมันตะ และความคิดที่จะเป็นอิสระจากความโลภ ความโกรธ ความหลง คือ สัมมनावายามะ

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติในศีล 5 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามถูกจำนวน 1,988 คน คิดเป็นร้อยละ 99.4 ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของ

ความหมายของสุราเมรัยมีชชปมาทัญฐานา เวมณี คือ เว้นจากการค้ำน้ำเมา รองลงมาปาณาติปาตา เวมณี คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต และอทินนาทานา เวมณี คือ เว้นจากการลักทรัพย์

ส่วนที่ 4 การนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คือ หลักของความสะอาด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) หลักของความขยัน ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) หลักของความซื่อสัตย์ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) หลักของความสุภาพ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) หลักของความมีน้ำใจ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) หลักของความมีวินัย ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) หลักของความสามัคคี ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) หลักของความประหยัด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.45) ตามลำดับ

การนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านหลักของความขยัน คือ มีความขยัน และตั้งใจเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) ในด้านหลักของความประหยัด คือ ของที่ทานไม่ใช่แล้ว เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ของเล่น หนังสือ ฯลฯ ท่านมักจะเก็บไว้และบริจาคให้ผู้อื่น ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) ในด้านหลักของความซื่อสัตย์ คือ เมื่อท่านทำผิดท่านจะยอมรับและกล่าวคำขอโทษเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) ในด้านหลักของความมีวินัย คือ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมต่าง ๆ ท่านมักจะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) ในด้านหลักของความสุภาพ คือ เมื่อเจอญาติผู้ใหญ่ ครู หรือผู้อาวุโสกว่า ท่านจะยกมือไหว้เสมอ โดยที่ไม่ต้องมีคนบอกให้ทำ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) ในด้านหลักของความสามัคคี คือ ท่านอาบน้ำทุกเช้า และเย็น ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.35) ในด้านหลักของความสามัคคี คือ เมื่อครูสั่งรายงานกลุ่ม ท่านจะทำหน้าที่ที่เพื่อนในกลุ่มมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) ในด้านหลักของความน้ำใจ คือ เมื่อมีโอกาสท่านมักจะไปทำบุญร่วมกับพ่อแม่ญาติพี่น้องเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84)

1.2 การวิเคราะห์เชิงอนุমান

สมมุติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อโทรทัศน์ ทางสื่อวิทยุ ทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร/แผ่นพับ ทางสื่อบุคคล และทางสื่ออินเทอร์เน็ต

- อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร และอายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของ

ของความซื่อสัตย์ ในด้านของหลักของความเป็นวินัย ในด้านของหลักของความสุขภาพ ในด้านของหลักของความสะอาดในด้านของหลักของความสัมพันธ์ ในด้านของหลักของความเป็นน้ำใจ

- สารธรรมะจากสื่ออื่นๆ มีความสัมพันธ์กับ การนำความรู้ที่ได้จากสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านของหลักของความขยัน ในด้านของหลักของความประหยัด ในด้านของหลักของความซื่อสัตย์ ในด้านของหลักของความเป็นวินัย ในด้านของหลักของความสุขภาพ ในด้านของหลักของความสะอาดในด้านของหลักของความสัมพันธ์ ในด้านของหลักของความเป็นน้ำใจ

2.อภิปรายผล

จากการศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลการศึกษา 3 ประเด็น ดังนี้

- 2.1 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2.2 ความรู้ในสารธรรมะ
- 2.3 การนำความรู้สารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะส่วนใหญ่พบว่าจะมีความถี่เป็นนาน ๆ ครั้ง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะจำนวนสื่อของแต่ละประเภทมีปริมาณไม่เพียงพอ รวมไปถึงความสะดวกสบายที่ได้รับจากสื่อและระยะเวลาในการศึกษาธรรมะจากสื่อไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่พบข้อสังเกตว่าภาพรวมของประเภทของสื่อ ที่ทำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา หรือมีความน่าเชื่อถือต่อคำสั่งสอน คือ สารธรรมะจากโทรทัศน์ เช่น จากราชการโทรทัศน์ จากการชมละครมีเนื้อหาอิงธรรมะ เนื่องจากสื่อประเภทนี้เป็นสื่อที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสะดวกในการเข้าถึงสื่อประเภทนี้ได้อย่างง่าย เกิดความน่าเชื่อถือหรือตรงกับทัศนคติเดิมรวมถึงประสบการณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงทำให้สื่อประเภทนี้เป็นสื่อที่ตรงต่อความต้องการและให้ความสนใจในการเปิดรับสื่อเพื่อแสวงหาข้อมูล ความรู้ ทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อประเภทนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ที่กล่าวว่า มนุษย์เปิดรับสื่อ เพราะต้องการเป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์กว่าบุคคลอื่นและเปิดรับสื่อเพื่อแสวงหาข้อมูล เพื่อให้มีความคล้ายคลึงกับผู้อื่น เพื่อความสนใจหรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพวงทอง อังกาบ (2538) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมรายการธรรมะทางโทรทัศน์แบบนาน ๆ ครั้ง แต่

ในทางจิตสำนึกแล้ว คนกรุงเทพฯ ก็ยังเห็นว่าจำเป็นต้องมีรายการธรรมะทางโทรทัศน์ และเห็นว่าปริมาณรายการที่มีอยู่นั้นน้อยเกินไป ประชาชนยังมีข้อเสนอแนะอีกว่า ช่วงเวลาของรายการไม่เหมาะสม เข้าเกินไป ควรมีการปรับปรุง และผลวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พระมหาไพรัช ขุนพรหม (ปญญาพโล) (2536) ได้ศึกษาวิธีการของวัดที่มีต่อการปลูกฝังจริยธรรมของเยาวชน (ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กับ วัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี) พบว่า วิธีการปลูกฝังจริยธรรมที่เยาวชนทั้งสองวัดมีความเห็นว่าเหมาะสมที่สุดคือ การสนทนาธรรม

2.2 ความรู้ในสาระธรรมะ

การศึกษาความรู้ในสาระธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมะ โดยตอบคำถามถูก คิดเป็นร้อยละ 81.1 โดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการประชุมครั้งแรกและถือเป็นครั้งใหญ่ที่สุดของพุทธศาสนา คือ จาคูรงค์ สันนิบาต ด้านความรู้เกี่ยวกับอริยสัจสี่ โดยตอบคำถามถูก คิดเป็นร้อยละ 33.45 โดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการตัมหา 3 อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ คือ สมุทัย ด้านความรู้เกี่ยวกับอริยมรรค 8 ประการ โดยตอบคำถามถูก คิดเป็นร้อยละ 61.05 โดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของการไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเหลวไหล ด้านความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติในศีล 5 โดยตอบคำถามถูก คิดเป็นร้อยละ 99.4 โดยส่วนใหญ่จะตอบถูกในเรื่องของความหมายของสุรามรณัมชปมาทัญญานา เวรมณี คือ เว้นจากการดื่มน้ำเมา จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ในสาระธรรมะในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้นั้น จะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมในการรับรู้ของตนเอง ตามความสนใจของตนเอง หรือตามประสบการณ์เดิมของตนเอง ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530: 487) กล่าวถึงบทบาทของการรับรู้ที่มีต่อการเรียนรู้ว่า บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการรับรู้และการรับรู้สิ่งเร้าของบุคคล นอกจากนี้จะขึ้นอยู่กับตัวสิ่งเร้าและประสาทสัมผัสของผู้รับรู้แล้ว ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้รู้และพื้นฐานความรู้เดิมที่มีต่อสิ่งที่เรียนด้วย โดยธรรมชาติของการเรียนรู้ มี 4 ขั้นตอน คือ ความต้องการ (Want) สิ่งเร้าที่น่าสนใจ (Stimulus) การตอบสนอง (Response) การได้รับรางวัล (Reward) ลำดับขั้นของการเรียนรู้ ในกระบวนการเรียนรู้ของคนเรานั้นจะประกอบด้วยลำดับขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญ 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ (1) ประสบการณ์ (2) ความเข้าใจ และ (3) ความนึกคิด

2.3 การนำความรู้สู่สาธารณะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาการนำความรู้สู่สาธารณะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการนำความรู้ที่ได้จากการนำสู่สาธารณะไปใช้ในชีวิตประจำวันดังนี้

1. ด้านหลักของความขยัน คือ มีความขยัน และตั้งใจเรียน
2. ด้านหลักของความประหยัด คือ ของที่ท่านไม่ใช่แล้ว เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ของเล่น หนังสือ ฯลฯ ท่านมักจะเก็บไว้และบริจาคให้ผู้อื่น
3. ด้านหลักของความซื่อสัตย์ คือ เมื่อท่านทำผิดท่านจะยอมรับและกล่าวคำขอโทษเสมอ
4. ด้านหลักของความมีวินัย คือ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมต่าง ๆ ท่านมักจะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ
5. ด้านหลักของความสุภาพ คือ เมื่อเจอบุคคลผู้ใหญ่ ครู หรือผู้อาวุโสกว่า ท่านจะยกมือไหว้เสมอ โดยที่ไม่ต้องมีคนบอกให้ทำ
6. ด้านหลักของสะอาด คือ ท่านอาบน้ำทุกเช้า และเย็น
7. ด้านหลักของความสามัคคี คือ เมื่อครูสั่งรายงานกลุ่ม ท่านจะทำหน้าที่ที่เพื่อนในกลุ่มมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ
8. ด้านหลักของความน้ำใจ คือ เมื่อมีโอกาสท่านมักจะไปทำบุญร่วมกับพ่อแม่ ญาติพี่น้องเสมอ

การนำความรู้ของธรรมะที่เกี่ยวข้องทั้ง 8 ด้าน ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งตรงกับคำสอนที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนานั้นมีสาระสำคัญ 3 ประการ หรือ โอวาท 3 คือ ให้ประพฤติดี ให้ละความชั่ว และทำจิตใจให้ผ่องใส และ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข โดย 8 คุณธรรมพื้นฐาน ซึ่งจากการที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้นำความรู้เกี่ยวกับธรรมะดังกล่าวไปปฏิบัตินั้น ทำให้มีพฤติกรรมที่ดีปราศจากการเกิดทุกข์ ส่งผลให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้นกว่าเดิมและเกิดความสุขภายในโรงเรียนเพิ่มขึ้น นักเรียนที่เรียนจบออกไปเป็นคนดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม เกรงกลัวต่อบาป ไม่ประพฤติผิด ละเว้นความชั่วทั้งปวง จากพฤติกรรมดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ฉันทน์นที ประกายสันติสุข (2547) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการสื่อสารในการเผยแผ่ธรรมะพบว่า เกิดปฏิหาริทธิผลของการสื่อสารในการเผยแผ่ธรรมะหลักสูตรการพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข เนื่องจากผู้ส่งสารอันได้แก่ คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัยและวิทยากรสามารถโน้มน้าวใจผู้รับสาร/ผู้เข้าอบรมให้คล้อยตามเนื้อหาสาระ โดยใช้สื่อต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้ผู้รับสารเกิดการ

เปลี่ยนแปลงทั้งทางการรับรู้และสำนึกอารมณ์และความรู้สึก และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น สามารถงดเว้นจากอบายมุขหรือสิ่งเสพย์คิด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า กัญชา โคเคน การพนัน และเที่ยวกลางคืนได้ และมีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา รู้จักให้อภัยไม่พยาบาทจองเวร เกิดความสำนึกในบาปบุญคุณโทษ เชื่อในหลักกฎแห่งกรรม และยังพบว่า มีความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่หรือผู้มีพระคุณของผู้เข้ารับการอบรมอีกด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไปจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความถี่ในการเปิดรับสื่อสารธรรมะส่วนใหญ่พบว่าจะมีความถี่เป็นนาน ๆ ครั้ง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะจำนวนสื่อของแต่ละประเภทมีปริมาณไม่เพียงพอ รวมไปถึงความสะดวกสบายที่ได้รับจากสื่อและระยะเวลาในการศึกษาธรรมะจากสื่อไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเพิ่มสื่อที่จะเป็นช่องทางในการสื่อสารให้ความรู้ในด้านธรรมะให้กับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จึงขอเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติโดยภาพรวม กล่าวได้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้ เช่น การจัดฝึกอบรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสถานที่จริงหรือเพิ่มสื่อที่เป็นช่องทางในการให้ความรู้ในเรื่องของหลักธรรมนั้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่ตัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและต่อสังคมซึ่งสามารถแยกอธิบายในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 ในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเพิ่มสื่อที่เป็นช่องทางในการให้ความรู้ในเรื่องของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับธรรมะ เนื่องจากข้อมูลเรื่องนี้มีมีความสำคัญอย่างมาก เพราะว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานข้อมูลเบื้องต้นที่สำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

2.2 ในด้านของความรู้เกี่ยวกับอริยสัจสี่ ในด้านนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเพิ่มสื่อที่เป็นช่องทางในการให้ความรู้ในเรื่องของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอริยสัจสี่ เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้น เพราะว่า อริยสัจสี่ ไม่เพียงแต่เป็นหลักความจริงอันประเสริฐ เป็นหลักแห่งเหตุและผล แต่ยังเป็นหลักการสำคัญในการแก้ปัญหาชีวิตอีกด้วย เช่น นิกรเสียใจเพราะสอบวิชาคณิตศาสตร์ไม่ผ่าน เมื่อนำหลักการแก้ปัญหาแบบอริยสัจมาแก้ปัญหาดังกล่าวก็ได้ดังนี้เมื่อเกิดความเสียใจเพราะสอบไม่ผ่าน (ทุกข์) ก็จะต้องพิจารณาว่าเกิดจากสาเหตุใดซึ่ง

ในที่นี้ได้แก่ ความอยากสอบผ่าน (ตัณหา) หากต้องการหายจาก ซึ่งหากนักเรียนในระดับนี้มีความรู้ในเรื่องนี้ก็จะสามารถทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นทุกข์และจะขจัดทุกข์เหล่านั้นได้อย่างไรนั่นเอง

2.3 ในด้านความรู้เกี่ยวกับอริยมรรค 8 ประการ ในด้านนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้หรือเพิ่มสื่อที่เป็นช่องทางในการให้ความรู้ในเรื่องของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอริยมรรค 8 ประการ เช่นกัน เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้น กล่าวคือ อริยมรรค 8 ประการ จะเป็นวิถีทางปฏิบัติให้พ้นทุกข์ หมายถึง ไม่กลับเวียนว่ายตายเกิดอีก คือนิพพาน ซึ่งมีอยู่ทางเดียวคือวิธีการที่จะนำไปสู่ความดับทุกข์หรือดับตัณหา ซึ่งหากนักเรียนในระดับนี้มีความรู้ในเรื่องนี้ก็จะสามารถหลุดพ้นทุกข์ได้นั่นเอง

2.4 ในด้านความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติในศีล 5 หรือเรียกว่า เบญจศีลเป็นข้อไม่พึงปฏิบัติ คู่กับ " เบญจธรรม " อันเป็นข้อพึงปฏิบัติ การศึกษาเบญจศีลให้บริบูรณ์ควรกระทำพร้อมกับรักษาเบญจธรรมด้วย แต่การรักษาเบญจศีลนี้มีไซ้ข้อบังคับของพุทธศาสนิก เป็นคำแนะนำให้พึงยึดถือด้วยความสมัครใจเท่านั้น ในด้านนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้ เช่น การจัดฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสถานที่จริงหรือเพิ่มสื่อที่เป็นช่องทางในการให้ความรู้ในเรื่องของศีล 5 เช่นกัน เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้น เพราะว่า ศีล 5 เป็นหลักจำเป็นในสังคมมนุษย์ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปกติ ทั้งในตนเองและสังคม เพราะช่วยควบคุมความประพฤติมิให้พลาดคล้าลงในความชั่วอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงจัดอยู่ในระดับศีลธรรมอันเป็นมูลฐานที่จะนำไปสู่ความสงบของจิตใจ ถ้าหากความสะอาดทางกายและวาจาไม่มีแล้ว เราก็ไม่สามารถทำจิตใจให้สงบได้

3. จากการศึกษาการนำความรู้สารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับความรู้เกี่ยวกับธรรมะเพิ่มมากขึ้น เช่น มีการนิมนต์พระเทศนา สั่งสอน ให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมะทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นด้วย เป็นต้น เพราะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้จะได้นำความรู้ของหลักธรรมที่ได้นำไปฝึกปฏิบัติตนให้เป็นคนดีของสังคมสืบต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ เช่น นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ทั่วประเทศ หรือในจังหวัดอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ควรมีการศึกษาการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างต่อเนื่องตลอดจนการ

วิจัยต้องติดตามผลภายหลังที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจบการศึกษาในระดับนี้ว่ามีพฤติกรรมกรรมเป็นอย่างไร

4.ควรมีการศึกษาการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้หลักทฤษฎีอื่น ๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษา

5.ควรมีการศึกษาการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อแสวงหาสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6.ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

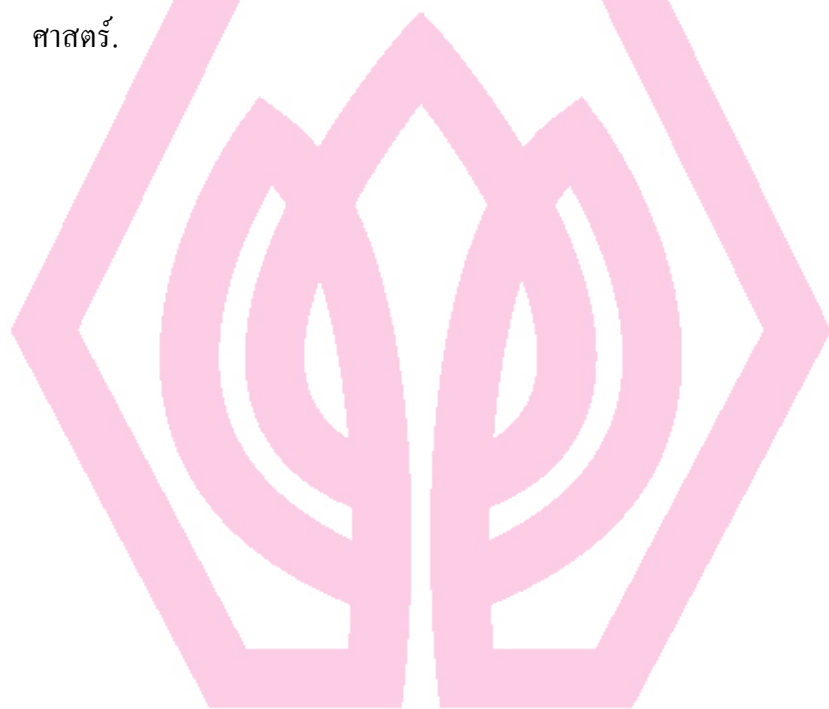
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. 2543. การปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550. **๘ คุณธรรมพื้นฐาน**. (โปสเตอร์). กองศาสนศึกษา. 2541. **คู่มือการศึกษาธรรมศึกษาขั้นตรี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. กัลยา วานิชย์. 2544. **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้สตูดิโอ.
- ณัฐนันท์ ประกายสันติสุข. 2547. **ประสิทธิผลของการสื่อสารในการเผยแพร่ธรรมะ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- คูสิต ชูแข. 2546. “การพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังตามหลักธรรมทางศาสนา” สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกริก.
- ทองตรา ธนกาญจน์. 2546. **การสื่อสารของท่านปัญญาชนนักกษุ**. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศาสนศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปัญญา สดะทองตรง ป.ธ.๕, พ.กศ. 2542. **คู่มือการศึกษาธรรมศึกษาขั้นเอก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระมหาบุญเลิศ ธรรมทสสี (โอสฐุ). 2543. “ศึกษาวิธีการเผยแพร่พุทธศาสนาของพระราชวิฑายคม (หลวงพ่อคุณ ปริสุทโธ).” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาบุญโฮม ปัญญาจณโณ (จันทรโสม). 2549. “ศึกษารูปแบบและวิธีการเผยแพร่พุทธธรรมของพระราชธรรมวาที (ชยวัฒน์ ธรรมจณโณ).” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธรรมนิเทศ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาไพรัช ปัญญาพาโล (ขุนพรหม). 2536. “วิธีการของวัดที่มีต่อการปลูกฝังจริยธรรมในเยาวชน.” วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระมหาศักดิ์พิชิต ฐานสิทโธ (ชยดี). 2549. “ศึกษาบทบาทการเผยแพร่พุทธธรรมของพระวิสุทธาธิปดี (วีระ ภาททจारी).” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาธรรมนิเทศ, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงทอง อับกาบ. 2538. “พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการเผยแพร่พุทธศาสนาทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วิชัย ธรรมเจริญ ป.ช.ศ, พ.ม. .2542. คู่มือการศึกษาธรรมศึกษาชั้นโท. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา
- วิชัย ต้นศิริ. 2549. อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพล ทิมอ่ำ. (ม.ป.ป.). การประชุมเชิงปฏิบัติการการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บริษัท
อักษรเจริญทัศน์.
- อรสา ปานขาว. 2547. “การวิจัยเชิงสำรวจ” ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติประยุกต์ทาง
นิเทศศาสตร์. หน่วยที่ 5 .หน้า 1-125. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช สาขานิเทศ
ศาสตร์.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ชนิดของสื่อ การนำสารธรรมะไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นการหาข้อมูลเพื่อประกอบการค้นคว้าและเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการสู่สังคมข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์ และเสนอในลักษณะโดยรวม โดยไม่ระบุว่าเป็นบุคคลใด

ส่วนของผู้วิจัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

ชื่อผู้เก็บแบบสอบถาม.....

รหัสนักศึกษา..... เลขที่นักศึกษา.....

ชื่อโรงเรียน.....สังกัด.....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์

.....

โทรศัพท์.....E-mail .....

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ชนิดของสื่อ การนำสารธรรมะไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นการหาข้อมูลเพื่อประกอบการค้นคว้าและเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการสู่สังคม ข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์และเสนอในลักษณะโดยรวม โดยไม่ระบุว่าเป็นบุคคลใด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเลือก

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ .....ปี

3. ระดับการศึกษา

1) มัธยมศึกษาปีที่ 4

2) มัธยมศึกษาปีที่ 5

3) มัธยมศึกษาปีที่ 6

4. สาขาวิชาที่เรียน

1) วิทยาศาสตร์ – คอมพิวเตอร์

2) วิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

3) อังกฤษ – คณิตศาสตร์

4) ทั่วไป

5) อังกฤษ – จีน

6) อังกฤษ – ฝรั่งเศส

7) อังกฤษ – ญี่ปุ่น

5. สถานภาพของบิดามารดา

1) อยู่ด้วยกัน

2) แยกกันอยู่

3) เสียชีวิต (โปรดระบุว่าใครเสียชีวิต 5.1. บิดา 5.2. มารดา)

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

1) ต่ำกว่า 10,000 บาท

2) 10,001- 20,000 บาท

3) 20,001- 30,000 บาท

บาท

4) 30,001- 40,000 บาท

5) 40,001 – 50,000 บาท

6) มากกว่า 50,000 บาท

บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะ

1. พฤติกรรมในการเปิดรับสารธรรมะของท่านเป็นอย่างไร

กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

	ความถี่ในการเปิดรับ สารธรรมะ	ระยะเวลาในการ เปิดรับสารธรรมะใน แต่ละครั้ง	ช่วงเวลาในการเปิดรับ สารธรรมะ
☐ 1. ทางโทรทัศน์	1. ☐ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2. ☐ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3. ☐ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ 4. ☐ ทุกวัน 5. ☐ นาน ๆ ครั้ง	1. ☐ น้อยกว่า 10 นาທີ/ครั้ง 2. ☐ 11-30 นาที/ครั้ง 3. ☐ 31- 60 นาที/ครั้ง 4. ☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	1. ☐ 04.00-05.00 น. 2. ☐ 05.01-06.00 น. 3. ☐ 06.00-09.00 น. 4. ☐ 09.01-12.00 น. 5. ☐ 12.01-14.00 น. 6. ☐ 14.01-16.00 น. 7. ☐ 16.01-18.00 น. 8. ☐ 18.01-20.00 น. 9. ☐ 20.01-23.00 น.
☐ 2. ทางวิทยุ	1. ☐ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2. ☐ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3. ☐ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ 4. ☐ ทุกวัน 5. ☐ นาน ๆ ครั้ง	1. ☐ น้อยกว่า 10 นาທີ/ครั้ง 2. ☐ 11-30 นาที/ครั้ง 3. ☐ 31- 60 นาที/ครั้ง 4. ☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	1. ☐ 04.00-05.00 น. 2. ☐ 05.01-06.00 น. 3. ☐ 06.00-09.00 น. 4. ☐ 09.01-12.00 น. 5. ☐ 12.01-14.00 น. 6. ☐ 14.01-16.00 น. 7. ☐ 16.01-18.00 น. 8. ☐ 18.01-20.00 น. 9. ☐ 20.01-23.00 น.

	ความถี่ในการเปิดรับ สารธรรมชาติ	ระยะเวลาในการ เปิดรับสารธรรมชาติใน แต่ละครั้ง	ช่วงเวลาในการเปิดรับ สารธรรมชาติ
3. ทางสิ่งพิมพ์			
☐ 3.1 หนังสือพิมพ์	1. ☐ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2. ☐ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3. ☐ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ 4. ☐ ทุกวัน 5. ☐ นาน ๆ ครั้ง	1. ☐ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง 2. ☐ 11-30 นาที/ครั้ง 3. ☐ 31- 60 นาที/ครั้ง 4. ☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	1. ☐ 04.00-05.00 น. 2. ☐ 05.01-06.00 น. 3. ☐ 06.00-09.00 น. 4. ☐ 09.01-12.00 น. 5. ☐ 12.01-14.00 น. 6. ☐ 14.01-16.00 น. 7. ☐ 16.01-18.00 น. 8. ☐ 18.01-20.00 น. 9. ☐ 20.01-23.00 น.
☐ 3.2 นิตยสาร	1. ☐ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2. ☐ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3. ☐ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ 4. ☐ ทุกวัน 5. ☐ นาน ๆ ครั้ง	1. ☐ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง 2. ☐ 11-30 นาที/ครั้ง 3. ☐ 31- 60 นาที/ครั้ง 4. ☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	1. ☐ 04.00-05.00 น. 2. ☐ 05.01-06.00 น. 3. ☐ 06.00-09.00 น. 4. ☐ 09.01-12.00 น. 5. ☐ 12.01-14.00 น. 6. ☐ 14.01-16.00 น. 7. ☐ 16.01-18.00 น. 8. ☐ 18.01-20.00 น. 9. ☐ 20.01-23.00 น.
☐ 3.3 วารสาร แผ่นพับ	1. ☐ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2. ☐ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3. ☐ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ 4. ☐ ทุกวัน 5. ☐ นาน ๆ ครั้ง	1. ☐ น้อยกว่า 10 นาที/ครั้ง 2. ☐ 11-30 นาที/ครั้ง 3. ☐ 31- 60 นาที/ครั้ง 4. ☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	1. ☐ 04.00-05.00 น. 2. ☐ 05.01-06.00 น. 3. ☐ 06.00-09.00 น. 4. ☐ 09.01-12.00 น. 5. ☐ 12.01-14.00 น. 6. ☐ 14.01-16.00 น. 7. ☐ 16.01-18.00 น. 8. ☐ 18.01-20.00 น. 9. ☐ 20.01-23.00 น.

	ความถี่ในการเปิดรับ สารธรรมชาติ	ระยะเวลาในการ เปิดรับสารธรรมชาติใน แต่ละครั้ง	ช่วงเวลาในการเปิดรับ สารธรรมชาติ
☐ 4. ทางบุคคล เช่น พระภิกษุ บิณฑู/มารดา ญาติ/ พี่น้อง เพื่อน	1. ☐ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2. ☐ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3. ☐ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ 4. ☐ ทุกวัน 5. ☐ นาน ๆ ครั้ง	1. ☐ น้อยกว่า 10 นาทีก่อน/ครั้ง 2. ☐ 11-30 นาที/ครั้ง 3. ☐ 31- 60 นาที/ครั้ง 4. ☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	1. ☐ 04.00-05.00 น. 2. ☐ 05.01-06.00 น. 3. ☐ 06.00-09.00 น. 4. ☐ 09.01-12.00 น. 5. ☐ 12.01-14.00 น. 6. ☐ 14.01-16.00 น. 7. ☐ 16.01-18.00 น. 8. ☐ 18.01-20.00 น. 9. ☐ 20.01-23.00 น.
☐ 5. ทางทางอินเทอร์เน็ต (Internet)	1. ☐ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2. ☐ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ 3. ☐ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ 4. ☐ ทุกวัน 5. ☐ นาน ๆ ครั้ง	1. ☐ น้อยกว่า 10 นาทีก่อน/ครั้ง 2. ☐ 11-30 นาที/ครั้ง 3. ☐ 31- 60 นาที/ครั้ง 4. ☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง/ครั้ง	1. ☐ 04.00-05.00 น. 2. ☐ 05.01-06.00 น. 3. ☐ 06.00-09.00 น. 4. ☐ 09.01-12.00 น. 5. ☐ 12.01-14.00 น. 6. ☐ 14.01-16.00 น. 7. ☐ 16.01-18.00 น. 8. ☐ 18.01-20.00 น. 9. ☐ 20.01-23.00 น.

2. ประเภทของสื่อธรรมะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ทำให้ท่านเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา หรือมีความน่าเชื่อถือ ต่อคำสั่งสอนมากน้อยเพียงใด

กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ความน่าเชื่อถือ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. สารธรรมะจากโทรทัศน์					
1.1 สารธรรมะจากรายการธรรมะในโทรทัศน์					
1.2 สารธรรมะจากการชมละครมีเนื้อหาอิงธรรมะ					
2. สารธรรมะจากวิทยุ					
3. สารธรรมะจากสื่อสิ่งพิมพ์					
3.1 สารธรรมะจากหนังสือพิมพ์					
3.2 สารธรรมะจากนิตยสาร					
3.3 สารธรรมะจากวารสาร แผ่นพับ ใบปลิว					
3.4 สารธรรมะจากหนังสือธรรมะ					
4. สารธรรมะจากสื่อบุคคล					
4.1 สารธรรมะจากพระภิกษุโดยตรง					
4.2 สารธรรมะจากพ่อแม่ พี่น้อง					
4.3 สารธรรมะจากญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย					
4.4 สารธรรมะจากบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม					
5. สารธรรมะจากสื่ออื่น ๆ					
5.1 สารธรรมะจาก การ์ตูนสอนธรรมะ					
5.2 สารธรรมะจากการจัดกิจกรรมด้านธรรมะพิเศษ เช่น โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันเข้าพรรษา ออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น					

ข้อความ	ความน่าเชื่อถือ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5.3 ธรรมเนียมจากการจัดแสดงตามงานต่าง ๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น					
5.4 ธรรมเนียมจากการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)					

ตอนที่ 3 ความรู้ในสารธรรมะ

โปรดเลือกคำตอบที่ท่านคิดว่าเป็นความหมายทั่วไปของพระพุทธศาสนา

1. คำว่า “โอวาทปฏิบัติโมกข์” ในพุทธศาสนา คือสิ่งใด

☐ 1) หัวใจแห่งพุทธศาสนา	☐ 2) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
☐ 3) ความบริสุทธิ์	☐ 4) การทำให้หลุดพ้นจากกิเลส
☐ 5) การบรรลุนิพาน	

2. การประชุมครั้งแรกและถือเป็นครั้งใหญ่ที่สุดของพุทธศาสนา มีชื่อเรียกว่าอะไร

☐ 1) มิจฉลาณิชา	☐ 2) จาตุรงคสันนิบาต
☐ 3) สังคหวัตถุ	☐ 4) สัมปรายิกัตถ
☐ 5) ทิฏฐิมิกัตถ	

3. พระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ ปัญจวัคคีย์ ทั้ง 5 มีชื่อว่าอะไร

☐ 1) กัลปายนธรรม	☐ 2) อนัตตลักขณสูตร
☐ 3) ฉันทาคติ	☐ 4) ปาณาติบาตร
☐ 5) ปุพพเปตพลี	

โปรดเลือกคำตอบที่ท่านคิดว่าเป็นความหมายของอริยสัง สี่

4. “การทำให้อัตตาให้สงบว่างจากกิเลส เป็นการดับทุกข์” เป็นหลักความจริงอันประเสริฐที่ตรงกับหัวข้อใด

☐ 1) ทุกข์	☐ 2) สมุทัย	☐ 3) นิโรธ
☐ 4) มรรค	☐ 5) อริยมรรค	

5. “ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์” เป็นหลักความจริงอันประเสริฐที่ตรงกับหัวข้อใด

☐ 1) ทุกข์	☐ 2) สมุทัย	☐ 3) นิโรธ
☐ 4) มรรค	☐ 5) อริยมรรค	

6. “ค้นหา 3 อันเป็นเหตุแห่งทุกข์” เป็นหลักความจริงอันประเสริฐที่ตรงกับหัวข้อใด

☐ 1) ทุกข์	☐ 2) สมุทัย	☐ 3) นิโรธ
☐ 4) มรรค	☐ 5) อริยมรรค	

โปรดเลือกคำตอบที่ท่านคิดว่าเป็นความหมายในปัจจัยของอริยมรรค 8 ประการ

7. “การไม่พูดปด ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเหลวไหล” เป็นความหมายอริยมรรคข้อใด

☐ 1) สัมมาทิฐิ	☐ 2) สัมมนาอาชีวะ
☐ 3) สัมมาวาจา	☐ 4) สัมมากัมมันตะ
☐ 5) สัมมนาวยายมะ	

8. “การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินอกใจ” เป็นความหมายอริยมรรคข้อใด

☐ 1) สัมมาทิฐิ	☐ 2) สัมมนาอาชีวะ
☐ 3) สัมมาวาจา	☐ 4) สัมมากัมมันตะ
☐ 5) สัมมนาวยายมะ	

9. “ความคิดที่จะเป็นอิสระจากความโลภ ความโกรธ ความหลง” เป็นความหมายอริยมรรคข้อใด

☐ 1) สัมมาทิฐิ	☐ 2) สัมมนาอาชีวะ
☐ 3) สัมมาวาจา	☐ 4) สัมมากัมมันตะ
☐ 5) สัมมนาวยายมะ	

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. เมื่อมีปัญหาท่านมักจะปรึกษา พ่อแม่ พี่น้อง หรือครู ก่อนตัดสินใจแก้ไข ปัญหา					
หลักของความประหยัด					
5. ท่านมีการจดบันทึกการใช้จ่ายเงินใน แต่ละเดือน					
6. เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า หรือของเล่น ที่เป็นที่นิยมในขณะนั้น ท่านจะค้นหา ซื้อมาเพื่อเป็นของตัวเอง ทำให้เป็นคน ที่มีความทันสมัย อยู่เสมอ					
7. ท่านมีการออมเงินที่เหลือจาก ค่าใช้จ่ายปกติของท่านในแต่ละเดือนอยู่ เสมอ					
8. ของที่ท่านไม่ใช้แล้ว เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ของเล่น หนังสือ ฯลฯ ท่าน มักจะเก็บไว้และบริจาคให้ผู้อื่น					
หลักของความซื่อสัตย์					
9. เมื่อท่านทำผิดท่านจะยอมรับและ กล่าวคำขอโทษเสมอ					
10. ท่านไม่เคยหยิบสิ่งของของผู้อื่นไป ใช้โดยไม่บอกกล่าว					
11. เมื่อเวลาท่านซื้อของแล้วได้รับเงิน ทอนเกินกว่าที่ควรจะได้ ท่านจะนำไป คืนร้านค้านั้น ๆ เสมอ					
12. ท่านมักจะช่วยพ่อแม่ พี่น้อง ทำงาน บ้านเสมอ					

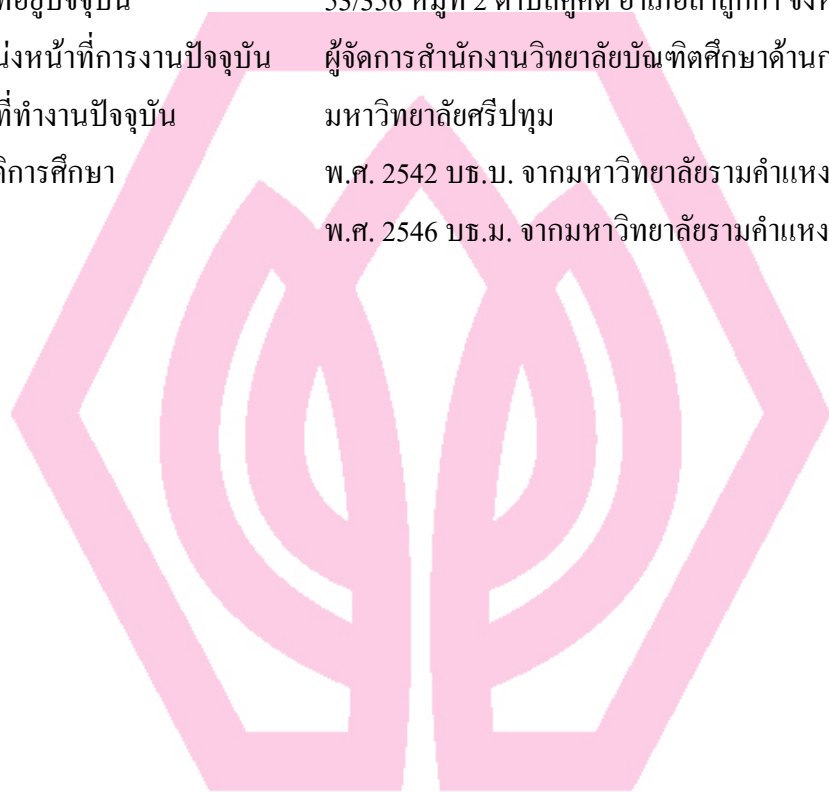
ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
หลักของควมมีวินัย					
13. ท่านไม่เคยมาโรงเรียนสาย					
14. ท่านแต่งกายถูกระเบียบตาม ข้อบังคับของโรงเรียนเสมอ					
15. เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมต่างๆ ท่าน มักจะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เสมอ					
16. ท่านมักจะเป็นที่ชื่นชมของครูและ เพื่อนในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับ ความเป็นนักเรียน					
หลักของความสุภาพ					
17. ท่านแต่งกายให้เหมาะสมกับ กาลเทศะ ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ					
18. เมื่อเจอบุคคลผู้ใหญ่ ครู หรือผู้อาวุโส กว่า ท่านจะยกมือไหว้เสมอ โดยที่ไม่ ต้องมีคนบอกให้ทำ					
19. ท่านไม่ใช้คำพูดที่หยาบคาย ทั้งต่อ หน้าและลับหลัง พ่อแม่ พี่น้อง ครู และ เพื่อน					
20. ท่านเป็นคนชอบช่วยเหลือผู้อื่น ถึงแม้จะไม่มีใครขอร้องให้ทำ					
หลักของความสะอาด					
21. ท่านอาบน้ำทุกเช้า และเย็น					
22. ท่านสระผมทุกวัน					
23. ท่านล้างมือก่อนและหลัง รับประทานอาหารทุกครั้ง					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
24. ท่านเป็นคนทำความสะอาด ห้องนอนของตนเอง					
หลักของความสามัคคี					
25. เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นไม่ตรง กับท่าน ท่านมักจะไม่ว่าใจและ พยายามทำให้เพื่อนมีความเห็นตรงกัน กับท่านเสมอ					
26. ทุกครั้งที่มีการคัดเลือกหรือเลือกตั้ง ตำแหน่งต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือในชั้น เรียนท่านมักจะมีส่วนร่วมเสมอ					
27. เมื่อครูสั่งรายงานกลุ่ม ท่านจะทำ หน้าที่ที่เพื่อนในกลุ่มมอบหมายอย่าง เต็มความสามารถ					
28. เมื่อเกิดความขัดแย้งในกลุ่ม ท่าน มักจะเป็นคนห้ามปรามและพยายามทำ ให้เพื่อนในกลุ่มเลิกทะเลาะกัน					
หลักของความมีน้ำใจ					
29. ของเล่นที่ท่านไม่เล่นแล้วท่านมักจะ เก็บแล้วบริจาคให้ผู้อื่นเสมอ					
30. เมื่อมีโอกาสท่านมักจะไปทำบุญ ร่วมกับพ่อแม่ ญาติพี่น้องเสมอ					
31. ท่านมักจะชอบเหลือคุณครู ถึงแม้ คุณครูจะไม่ได้ขอร้องให้ท่านช่วย					
32. ท่านสามารถจำได้ว่าเพื่อนในกลุ่ม ของท่านชอบหรือไม่ชอบอะไรได้ทุก คน					

*** ขอขอบคุณที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม ***

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	อิสราภรณ์ ลาดละคร
วัน เดือน ปีเกิด	11 พฤศจิกายน 2518
สถานที่เกิด	อุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	53/356 หมู่ที่ 2 ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้จัดการสำนักงานวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 บธ.บ. จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2546 บธ.ม. จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY